

BERGSTEIGER
DÖRFER
GORNISKE VASI

Jezersko

Kjer je narava najlepša

alpenverein
österreich

 DAV
Deutscher Alpenverein

Berge erleben
 AVS
ALPENVEREIN SÜDTIROL

 **PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE**
ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA
SPD
1893

Kazalo

Projekt Gorniške vasi (Bergsteigerdörfer®)	04
Predgovora	07
Jezersko – kjer je narava najlepša	10
Jezersko v preteklosti	12
Posebnosti	14
Priporočljive ture – poletje	17
Priporočljive ture – zima	35
Alternative ob slabem vremenu	44
Dostopnost	45
Mobilnost v kraju	46
Partnerski gostinski objekti in kočje	47
Pomembni naslovi	48
Zemljevidi in vodiči	49
Impresum, fotografije in literatura	50

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

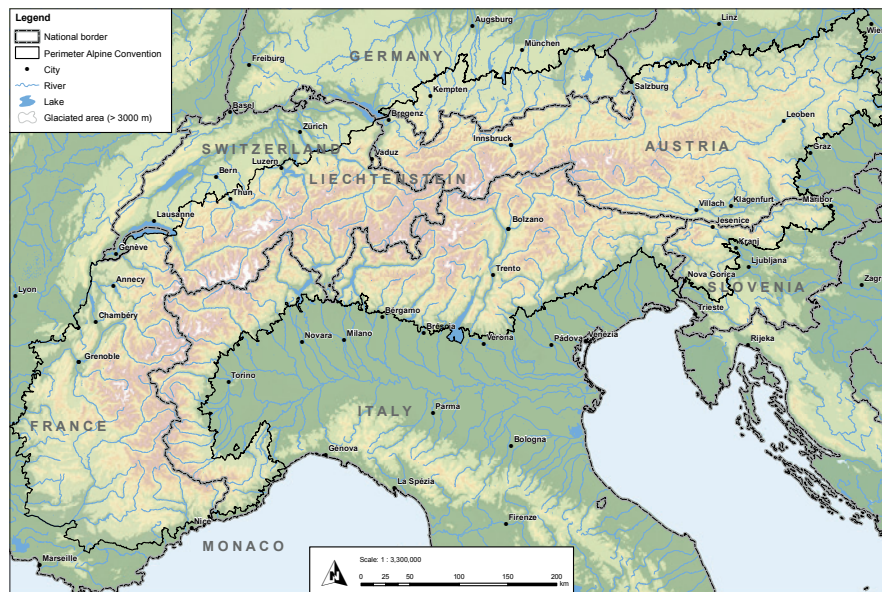

Občina Jezersko

Projekt Gorniške vasi

(Bergsteigerdörfer®) - prispevek k uresničevanju Alpske konvencije.

Območje Alpske konvencije.

Zavedanje o potrebnosti ohranitve Alp sega v Sloveniji že v začetek prejšnjega stoletja, ko so vzniknile prve ideje o zavarovanju doline Triglavskih jezer, ki so bile uresničene leta 1924 z razglasitvijo Alpskega varstvenega parka. Ta je bil že dve leti kasneje prvič omenjen kot Triglavski narodni park. S tem smo Slovenci dobili enega prvih narodnih parkov v Alpah, ki je bil leta 1961 tudi uradno poimenovan s tem imenom, v letu 1981 pa je bil razširjen na pretežni del sedanjega obsega. Vsa ta razmišljanja in aktivnosti o zaščiti alpskega sveta v Sloveniji so potekala istočasno s pobudo Komisije za zaščito Alp v okviru CIPRE o ustanovitvi Alpske konvencije. Do tega dogodka je prišlo v letu 1991, ko je mednarodno pogodbo o ustanovitvi Alpske konvencije

podpisalo osem držav članic Alpskega loka in Evropska unija, veljati pa je pričela leta 1995. Sledila je dolga pot do začetka njenega uresničevanja v letu 2002. Z uresničevanjem protokolov in deklaracij Alpske konvencije so države alpskega loka dobile pomemben instrument ne samo za varovanje okolja, pač pa tudi za ohranjanje dejavnosti, tradicije in kulture prebivalcev tega območja. V Sloveniji smo imeli srečo, da smo s Triglavskim narodnim parkom zavarovali velik del slovenskega dela Alp in da zaradi pomanjkanja kapitala nismo tako grobo posegli v gorski svet, kot se je to zgodilo v ostalih alpskih državah. Zaradi navedenega so prizadevanja in aktivnosti Alpske konvencije v javnosti manj poznani in prepoznavni. To dopolnjujemo z vsakoletno

organizacijo Dneva alpske konvencije, kar je vsekakor posebnost v okviru držav podpisnic. Planinska zveza Slovenije vsako leto aktivno sodeluje pri organizaciji dogodkov, ki potekajo v okviru tega dneva, saj so prizadevanja planinske organizacije v marsičem enaka prizadevanjem Alpske konvencije. Seveda pa sodobni problemi, ki se pojavljajo v alpskem svetu, Slovenije niso obšli in se v zadnjem času še intenzivirajo. Hitra rast turizma, pritisk kapitala za investiranje v turistično infrastrukturo tudi na zavarovanih območjih, neugodna demografska gibanja, ki so še posebej izrazita v gorskih predelih; podnebne spremembe, ki velikokrat najmočnejše prizadenejo ravno gorska območja; nevzdržen promet in pojav novih športov v gorskem okolju, ki niso v skladu z varovanjem narave – vse to ustvarja močan pritisk na gorska območja in na prebivalce ter tudi na spremembo njihove kulture in tradicije.

Planinska zveza Slovenije je zato že v pobudi in v tem trenutku že mednarodnem projektu Bergsteigerdörfer® – Gorniške vasi, prepoznala zelo realno možnost praktičnega uresničevanja protokolov in deklaracij Alpske konvencije in istočasno tudi lastne vizije in poslanstva v delu, ki predstavlja razvoj planinstva in gornišstva ter gorskih športov v okviru odgovornega odnosa do narave, spoštovanja lokalnega prebivalstva, gorniške tradicije in kulture. Z vključitvijo v ta mednarodni projekt, katerega nosilec je Avstrijska planinska zveza (ÖAV), članice pa planinske zveze Južne Tirolske (AVS), Nemčije (DAV) in Italije (CAI), s sodelovanjem stalnega sekretariata Alpske konvencije ter nacionalne kontaktne točke Alpske konvencije ustvarjamo možnost, da se tudi v Sloveniji izbrane občine ali njihovi posamezni kraji v gorskem okolju pridružijo veliki družini podobnih občin v Avstriji, Italiji (Južni Tirolski) in Nemčiji. Prebivalci in vodstvo teh občin so se zavezali k razvoju trajnostnega turizma, ki ne bo usmerjen v množičnost

in izgradnjo velike turistične infrastrukture. Osnovne značilnosti krajev, vključenih v projektu Gorniške vasi, so njihova geografska lega v mirnem gorskem okolju, majhnost, živa gorniška in s tem povezana tudi kulturna tradicija ter razvite dejavnosti, ki omogočajo obiskovalcu, da aktivno preživlja dopust s plezanjem, pohodništvom, balvanskim plezanjem, da uživa v turnem smučanju, hoji s krpljami, v gorskem kolesarjenju in drugih gorskih športih, ki jih je mogoče izvajati zgolj z lastno močjo in brez tehničnih pripomočkov. Partnerji, to so ponudniki nastanitev in drugih storitev v krajih, pa skupaj s planinskimi društvi omogočajo, da obiskovalci spoznajo tudi lokalno zgodovino, njene kulturne in druge posebnosti in zanimivosti ter uživajo v gostoljubju in lokalni kulinariki. S tem projekt prispeva tudi k razvoju lokalnega gospodarstva in omogoča mladim, da načrtujejo prihodnost v domačem kraju.

Planinska zveza Slovenije kot nacionalni nosilec projekta v Sloveniji ob podpori Ministrstva za okolje in prostor, ki skrbi za izvajanje Alpske konvencije v Sloveniji, ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo čestita občini Jezersko za sprejeto usmeritev v razvoj trajnostnega turizma na območju ene od slovenskih izjemnih krajin ter za prizadevanja, da kot prva slovenska občina vstopi v projekt Bergsteigerdörfer® – Gorniške vasi. Na tej poti ji želimo veliko uspeha.

Ljubljana, april 2018
Planinska zveza Slovenije

podpredsednik
Miro Eržen

Spoštovani gorniki in gornice,

ko sem bil pred približno šestimi leti prvič seznanjen s projektom Gorniških vasi, sem si že takrat v šali dejal, da se je pripravljavec projekta zagotovo za vzorčno goriško vas izbral Jezersko. Po podrobnem prebiranju kriterijev za pristop k projektu Gorniških vasi mi je bilo takoj jasno, da če le obstaja najmanjša možnost, se Jezersko mora priključiti k projektu.

Zagotovo smo ponosni na naše prednike, ki so znali Jezersko ohraniti v dokaj neokrnjeni obliki, naša dolžnost pa je, da tudi našim naslednikom kljub zahtevam sodobnega časa zapustimo Jezersko v vsej njegovi prvinskosti. Da Jezersko v preteklosti ni razvilo obsežne turistične in druge infrastrukture, smo dolgo časa šteli za precejšnjo pomanjkljivost, vendar pa nam je danes jasno, da smo brez velikih hotelskih kompleksov in ostale turistične infrastrukture uspeli ohraniti okolje, ki nam je v ponos, hkrati pa omogoča zelo kakovosten življenjski slog. Prepričan sem, da bo s pravilnim načrtovanjem ta danost še pridobivala na svoji vrednosti.

S sprejeto strategijo razvoja Jezerskega smo se jasno zavezali, da bomo spodbujali tako trajnostni razvoj kraja kot tudi trajnostno naravnani turizem. Določila Alpske konvencije ter vizija razvoja Gorniških vasi povsem sovpadata z našo razvojno strategijo, s tem da nam projekt Gorniških vasi omogoča

nagovarjati obiskovalce, ki jim neokrnjena narava pomeni ogromno ter imajo do tega čudovitega alpskega sveta primeren in spoštljiv odnos.

Moje prepričanje je, da bomo kot novi člani znali slediti viziji in poslanstvu Gorniških vasi in hkrati upravičiti zaupanje, ki so nam ga izrazili ostali partnerji.

Dejstvo, da k projektu pristopamo kot prvi kraj v Republiki Sloveniji, nam nalaga še dodatno odgovornost, da bomo znali pravilno predstavljati in udejanjati vizijo razvoja Gorniških vasi.

S spoštovanjem,
župan Jurij Rebolj

Srečanja z gorami, srečanja v gorah

V veselje mi je, da vam lahko v imenu Planinskega društva Jezersko in vseh domačinov in domačink, s katerimi se boste srečevali na svojih poteh v naših gorah in pod njimi, voščim dobrodošlico. Prihajate v kraj, ki je kot toliko drugih čudovitih dolin v gorah prav poseben: z gorami obdan oder, kjer življenje teče malenkost drugače kot kjerkoli drugje. Za vas je poseben, ker vam obljublja spet nove poti, nova obzorja, ker boste od tu odnesli svoja nova doživetja – za nas pa, ker je del nas in ga lahko delimo z vami. Pozdravljeni, drage obiskovalke in obiskovalci našega koščka gorskega raja!

Gorniško gostoljubje ima na Jezerskem dolgo preteklost: v marsikaterem domu v dolini so osvajačke in osvajačce nekoristnega gostili že pred stoletjem, oprijemljivo srečanje s to tradicijo pa vam še danes ponuja Češka koča – najstarejša slovenska planinska koča, ki je ohranila podobo in čar s konca predpreteklega stoletja in je srčika jezerskega planinskega in alpinističnega življenja. Domača gorniška dejavnost je malenkost mlajša, pa zato nič manj bogata: ob skrbi za kočo, planinske poti in dostopnost gora je prinesla mnoštvo plezalnih smeri nad dolino, naredila Jezersko za slovensko prestolnico tekmovalnega turnega smučanja in v alpinističnem smučanju dosegla sam svetovni vrh. In živa tradicija planinstva in alpinizma v kraju je ob bogati naravi in ohranjeni kulturni dediščini tisto,

kar bo naša srečanja naredilo posebno; saj zato ste tu, mar ne?

Združenje gornjskih vasi svojim gostom ponuja ravno to: bogato naravo, ohranjeno kulturno samosvojost in živo gorniško tradicijo: pa ne le gostom, tudi domačinom. Vam in nam daje priložnost, da s skupnimi prizadevanji vse troje ohranjamo in morda še malenkost bogatejše predamo naslednjim generacijam. Zato ne le pozdravljeni in dobrodošli: iskrena hvala, da se lahko srečamo, in srečno na vaših-naših-skupnih poteh!

Anja Karničar
predsednica Planinskega društva Jezersko

Jezersko

Kjer je narava najlepša

LEGA

Občina Jezersko meri 68,8 km². Glavno naselje Zgornje Jezersko leži na nadmorski višini 906 m v osrednjem delu vzhodnih Karavank tik ob meji z Avstrijo in tvori specifično naselbinsko območje, kjer se prepletajo vplivi s koroške in gorenjske strani. Skozi središče kraja teče ena pomembnejših prometnih povezav: pot skozi slikoviti svet kopastih Karavank in mogočnih Kamniško-Savinjskih Alp so ob Kokri in Jezernici ter naprej čez prelaz Jezerski vrh in dolino Bele utrli že v rimskih časih. Spodnje Jezersko sestavlja več zaselkov in samotnih kmetij v ozki dolini reke Kokre. Jedro naselja je gručasti zaselek Spodnji kraj ob sotočju Kokre in Jezernice.

Naselji: Spodnje Jezersko in Zgornje Jezersko

Najnižja točka: 694 m

Najvišja točka: 2558 m (Grintovec)

Število prebivalcev (2017): 627

GORSKE SKUPINE

Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe

POMEMBNI VRHOVI

Grintovec (2558 m)

Jezerska Kočna (2540 m)

Skuta (2532 m)

Dolgi hrbet (2473 m)

Kranjska Rinka (2453 m)

Koroška Rinka (2433 m)

Storžič (2132 m)

Velika Baba (2127 m)

Goli vrh (1787 m)

Veliki vrh (1742 m)

Stegovnik (1692 m)

Virnikov Grintovec (1654 m)

Kozji vrh (1628 m)

PLANINSKI KOČI

Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m)

N 46.369855 E 14.535936

Upravlja PD Jezersko.

Kranjska koča na Ledinah (1700 m)

N 46.370520 E 14.549344

Upravlja PD Kranj.

Jezersko v preteklosti

Preteklost jezerske doline je neločljivo povezana z njeno lego med gorami: po eni strani je odmaknjena lega oblikovala samosvojo in samozadostno skupnost, kjer so ljudje dobri ne za preživetje stoletja pridelovali in izdelovali sami. Po drugi strani pa je dejstvo, da je Jezerski vrh eden nižjih prehodov čez Alpe, omogočilo, da je bila prek trgovcev in popotnikov, ki so hodili s Kranjske na Koroško, povezana s svetom.

Jezersko prvič vstopi v pisano zgodovino v zapisih Oglejskega patriarhata: leta 811 so na mestu današnje Stare cerkve postavili leseno kapelo. Jezersko (starejše Pr' Jezer') je svoje ime dobilo po velikem ledeniškem jezeru, ki naj bi do 14. stoletja pokrivalo dno doline: segalo naj bi od kmetij v Ravnem do Malega vrha in pečin pod Staro cerkvijo. Obstoje jezera in njegova velikost do danes ostajata slabo raziskana; jezero naj bi začelo odtekati po velikem beljaškem potresu leta 1348 in v stoletjih po njem se je izoblikovalo središče vasi na nekdanjem jezerskem dnu.

Od česa so na Jezerskem živeli? Povečini seveda od tistega, kar so pridelali doma: kmetijstvo je bilo temeljna dejavnost in bolj ali manj v vseh obdobjih je bilo tisto, kar so pridelali na njivah in pašnikih (kasneje travnikih) ter nabrali/nalovili v gozdovih, osnova za preživetje. Ni pa bilo edino: ravno prehod med dolino Save in Drave, ki je povezoval Kranjsko in Koroško (prej Karantanijo in Karniolo, še prej rimsko državo (Regio X) z Norikom), je omogočal dodaten vir zaslužka in odprtost v svet, ki je bolj odmaknjeni predeli niso imeli. Pričevanja o tovarništvu lahko spremljamo vsaj za 15. in 16. stoletje, po letu 1650, ko je bila zgrajena prva vozna pot skozi Kokro, pa nošnje zamenja prevažanje. Prevažanje/furmanstvo dobi zagon z odprtjem fužin na Fužinah, novo razsežnost pa doseže z razvojem lesne trgovine v 19. stoletju.

Ta odprtost Jezerskega svetu in možnost dodatnega zaslužka, ki ga je tovarništvo/

prevozništvo nudilo, sta dolini omogočili dodatno blagostanje: že ob koncu srednjega veka so se gradile velike zidane kmečke hiše, ki so se v dobršni meri ohranile vse do danes. Jezerski in solčavski kmetje v 18. in 19. stoletju razvijejo avtohtono pasmo ovce, ki dobi uradno priznanje na svetovni razstavi v Parizu leta 1850. Konec 19. stoletja in vse do druge svetovne vojne k razvoju kraja prispeva tudi razvoj turizma: turistom/popotnikom namenjene namestitve tako najdemo že vsaj od 16. stoletja, prve turistične sobe pa se začnejo namensko graditi konec 19. stoletja. Za tisti čas najdemo tudi bolj otipljive podatke o Jezerskem kot turističnem kraju: omenja se predvsem kot priljubljena češka letoviška kolonija. Razcvet turizma Jezersko doseže v obdobju med obema vojnoma, po letu 1945 pa se v novih ekonomskih razmerah težišče gospodarskega življenja pospešeno seli ven iz doline in vse do danes je glavnina pridobitnih dejavnosti Jezerjank in Jezerjanov izven domačega kraja.

Upravno je bilo Jezersko od srednjega veka naprej del dežele Koroške znotraj Habsburške monarhije: uradne in sodne posle so opravljali v Železni Kapli. Šele po prvi svetovni vojni, ko leta 1919 s podpisom senžermenske mirovne pogodbe Jezersko pripade novoustanovljeni Državi (in kasneje Kraljevini) SHS, upravno središče postane Kranj. Jezersko postane samostojna občina sedem let po osamosvojitvi Republike Slovenije, leta 1998.

GORNIŠKA PRETEKLOST

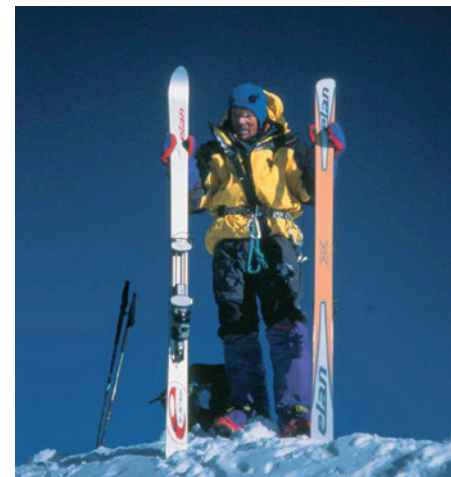
Ljudje na Jezerskem so vseskozi živeli z gorami: poleti so pasli tudi na najvišjih meliščih pod ostenji Grintovca in Skute ter na lovu preplezali nemalo pečin in skalnih prehodov, a kot drugod v Alpah o njihovih podvigih ni pisnih pričevanj, ki bi jih zapisala v zgodovino, in prve dokumentirane vzpone na gore nad Jezerskim so opravili šele raziskovalci in učenjaki, ki so se v spremstvu domačinov

povzpeli na vrhove. Tako botanik Scopoli leta 1759 osvoji Grintovec (z južne strani), večino vrhov pa v 70. letih 19. stoletja osvoji profesor Frischauf, tudi on v spremstvu lokalnih vodnikov. Frischauf tudi da pobudo, da leta 1877 nadelajo pot z Zgornjih Ravni do Mlinarskega sedla in tako tudi severno stran Grintovcev na široko odprejo turistom.

Razcvet obiskovanja gora nad Jezerskim omogoči gradnja Češke koče na Spodnjih Ravneh med letoma 1897 in 1900: na pobudo Češke podružnice SPD in ob pomoči Občine Jezersko postavijo planinsko kočo, ki na zunaj domala nespremenjena ostane srčika jezerskega življenja z gorami skozi dobro stoletje vse do danes. Leta 1948 je na Jezerskem ustanovljeno planinsko društvo, ki zadnjih sedem desetletij upravlja domačo kočo.

Prve plezalne smeri nad Jezerskim so preplezane v začetku 20. stoletja, v dvajsetih in tridesetih letih je osvojena večina sten, vrsti plezalcev se s prvenstvenimi vzponi pridružijo tudi prvi domačini. Razcvet alpinizem v naših gorah doživi po letu 1960: odpirajo se plezalne smeri nove dobe, ostenja nad Jezerskim dobijo svojo bero tehničnih in vse težjih smeri in v naslednjih desetletjih je v loku od Babe do ostenj Kočne preplezanih več kot 350 prvenstvenih smeri. Z razvojem lednega plezanja od osemdesetih let dalje Jezersko postaja priljubljena destinacija lednih plezalcev, sočasno pa se razvija tudi alpinistično smučanje: ravno na Jezerskem je leta 1989 presmučan še danes najtežji alpinistični spust v Sloveniji, delo domačega mojstra Dava Karničarja.

Z ustanovitvijo najprej mladinskega in potem alpinističnega odseka v sedemdesetih letih na Jezerskem nastanejo pogoji za razvoj domačih alpinistične srenje. Jezerski alpinisti pomembno obogatijo nabor prvenstvenih plezalnih smeri v domačih gorah, tako letnih kot zimskih, na vrhunsko raven pa posežejo v alpinističnem smučanju: poleg prvenstvenih spustov v domačih gorah in Julijskih Alpah

Davo Karničar na vrhu Mount Everesta (8848 m).

že konec osemdesetih Luku Karničarju uspe spust s Pika Komunizma v Pamirju, v začetku devetdesetih je opravljenih nekaj odmevnih spustov v Centralnih Alpah, leta 1995 pa Davor in Drejc Karničar kot prva presmučata Anapurno (8091 m). Davor Karničar leta 2000 dosežek nadgradi in kot prvi na svetu smuča z vrha Mount Everesta (8848 m) do baznega tabora, leta 2007 pa postane prvi Zemljan, ki je presmučal vse najvišje vrhove sedmih celin. In še en gorski šport smo Jezerjani vzeli za svojega: tekmovalno turno smučanje. Že od leta 1996 je na Jezerskem zadnje januarsko soboto organizirano tekmovalno turnem smučanju, ki je v slovenskem merilu najstarejše tovrstno tekmovalno tradicijo. Domači tekmovalci se udeležujejo tako slovenskih kot tujih tekem in evropskih prvenstev ter dosegajo vidne rezultate. Ob množici obiskovalcev in obiskovalk naših gora se je seveda pojavila potreba po domačih gorskih reševalcih: posamezniki so bili del reševalne postaje v Kranju že od osemdesetih let, leta 1992 pa je bilo ustanovljeno Društvo gorske reševalne službe Jezersko.

Posebnosti

Zdravilna klima

Gorniška vas Jezersko leži v alpski dolini med vrhovi Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank. Dolino obdajajo prostrani gozdovi iglavcev in listavcev ter travniki, pašniki in bistri gorski potočki. Kar 64,6 % celotne površine občine spada v zaščiteno območje Natura 2000. Prisotna vegetacija s klorofilno zeleno barvo skupaj z mokrišči blagodejno vpliva na počutje ter dihalne poti in oči, zato je bil kraj priznan kot klimatsko zdravilišče, v vasi pa je delovala bolnica za zdravljenje očesne tuberkuloze.

Krajina, geologija in biodiverzitet

Na prehodu skozi pokrajino obiskovalec hitro opazi, da hodi po dnu tipične ledeniške doline v obliki črke U in na vsakem koraku srečuje zapuščino ledenika, kot so balvani in značilne morene. Vsenaokrog ga obdajajo fascinantni pogledi na gorsko kuliso. Ravno na Jezerskem najdemo tako najmlajšo kamenino, lehnjak, kjer ta v lehnjakotvornem izviru nastaja pred našimi očmi, kot tudi najstarejšo kamnino iz

obdobja devona, ki je nastala pred 400 milijoni let. V vegetaciji ekonomsko pomembno mesto zaseda visokogorski jezerski macesen, ki je počasne rasti in izjemne kakovosti. Svojevrstni pečat krajini prispevajo edinstvene jesenove meje, starodavne ločnice med kmečkimi posestvi, ki regulirajo namočenost tal, ščitijo pred vetrom in živalim priskrbijo udobno steljo. Na Jezerskem zaradi velikega števila višinskih pasov (700 m – 2500 m) uspeva preko 1000 rastlinskih vrst: 53 izmed njih je zavarovanih, 20 pa endemitov ožjega ali širšega območja. Ob ostalih živalih srečamo tipične alpske vrste, kot so gams, kozorog, belka, ruševac, veliki petelin, planinski zajec in planinski močerad.

Stoletne jezerske domačije

Posebno bogastvo kulturne dediščine so gotovo v prvotni podobi ohranjene domačije, unikatna arhitekturna zapuščina naših prednikov, ki je nastajala od 16. stoletja naprej. Njihova skrbno izbrana lega priča o tem,

da so bile pretežno zgrajene na obali nekdanjega velikega ledeniškega jezera. Danes te domačije živijo od gozdarstva, turizma, ovčereje in živinoreje, postajajo spet samozadostne in vse več jih sledi smernicam ekološke pridelave.

Avtohtona jezersko-solčavska ovca

Jezerjani smo ponosni na avtohtono jezersko-solčavsko pasmo ovce. Ovca je plodna vse leto, oskrbuje nas s kvaliteto volno in mesom, njena značilnost pa je precejšnja odpornost na bolezni in ostrejša vremenska razmera. Vzrejni center plemenskih ovnov se nahaja na ekološki domačiji Kovk. Odlično rejsko delo se odraža z odlikovanji z mednarodnih razstav – prvo odlikovanje je že iz leta 1850, ko je bila pasma v Parizu tudi uradno priznana.

Zdravilna mineralna voda jezerska slatina

Izvir te zdravilne vode v svojih opisih prvi omenja znameniti slovenski raziskovalec in

polihistor Janez Vajkard Valvasor v 17. stoletju. Jezerska slatina vsebuje veliko kalcija in manganove ter amonijeve snovi, po vsebnosti ogljikovega dioksida pa prednjači med slovenskimi izviri. Uživanje se posebej priporoča bolnikom, obolelim na srcu in ožilju, odlično vpliva tudi na prebavo, priporočljiva dnevna količina je 2 decilitra. Širšo uporabo jezerske slatine zasledimo z razcvetom jezerskega turizma, ko so jo stregli hotelskim gostom in v restavracijah ob vsakem obroku – praksa, ki so jo v zadnjih letih ponovno začeli izvajati turistični ponudniki na Jezerskem.

Ledenik pod Skuto

Velja za ledenik z najbolj jugovzhodno lego v Alpah in je poleg danes manjšega triglavskega edini preostali ledenik v Sloveniji. Nastal je v zgornjem delu nekdanjega veliko obsežnejšega ledenika, ki se je pred 10.000 leti valil izpod Skute proti Jezerskemu in je na svoji poti ustvaril slikovito ledeniško do-

Korito z zdravilno mineralno vodo.

lino Ravenske kočne. Do danes se je ohranil predvsem zaradi ugodne lege, saj leži v povsem osončni krnici pod stenami Skute in Rinke. Ledenik se nahaja na nadmorskih višinah od 2010 m do 2120 m, debelina ledu je od 7 do 12 m. Površina ledenika se je s 3 ha ob začetku meritev (1948) skrčila na najmanjšo; 0,7 ha, leta 2007, leta 2017 pa je ledenik meril 1,7 ha.

Jezerska planinska pot

Jezersko planinsko društvo je že leta 1972 vrhove in planinske kočne okrog doline povežalo v krožno transversalo in izdalo dnevnik. Skozi desetletja je priznanja za prehojeno pot dobilo stotine navdušenih obiskovalcev in obiskovalk, v letošnjem letu (2018) pa je s prenovo knjižice v vodič in izdajo tudi v angleškem jeziku Jezerska planinska pot končno dostopna tudi obiskovalcem in obiskovalkam iz tujine. Pot povezuje 15 vrhov in 5 planinskih koč, dolga je prek 100 km in premaga 10000 m višinske razlike.

Lokalna kulinarika

Jezerska kulinarika dediščina vam nudi dve izvorni doživetji, ki jih ne morete poskusiti doma nikjer drugje: prvo je tipična pastirska jed masunjek, narejena iz smetane in ajdove moke, druga je bula, iz kruha, jajc, mesa, smetane in začimb spečena velikonočna poslastica, za katero ima vsaka Jezerska hiša svoj recept. Zajtrke in malice si lahko obogatite z lokalnimi produkti: jezerskimi mlečnimi izdelki, suhimi mesninami, marmeladami, medom, zeliščnimi čaji in sirupi, lokalnega izvora pa so tudi nekatere mesne specialitete (pečena jagnjetina, postrvi in divjačina) ter gobje specialitete. Gostinski ponudniki vam ob tem nudijo jedi slovenske kulinarne tradicije (enolončnice, žganci, žlinkrofi, potica, buhteljni, flancati, domač kruh) ter dobrote, ki so se udomačile v tem prostoru skozi stoletja sobivanja s sosedi (sirovi štruklji, zrezki, pečenke, golaž, kruhovi cmoki, testenine itd.). Dobrote in specialitete lahko pospremite z domačimi likerji in Jezersko slatino.

Soljenje ovc Jezersko solčavske pasme na visokogorskih pašnikih.

Priporočljive ture - poletje

Jezersko ponuja bogastvo gornjskih doživetij: prepredeno je s sprehajalnimi in planinskimi potmi, ob pohodniških užitkih vseh težavnosti pa ponuja bogat izbor plezalnih tur tako poleti kot pozimi, pravilne turne smuke in resne alpinistične spuste, kilometre urejenih prog za smučarski tek, na svoj račun pa boste prišli tudi gorski kolesarji, ljubiteljski drsalci in krpljarji. Da vam olajšamo prve korake v neznano in vas navdušimo za nove dogodivščine, vam v nadaljevanju podrobneje predstavljamo izbor predlaganih tur.

SPREHAJALNE POTI

Sprehajalna tematska pot po dolini Ravenske kočne

Najlepša in najdaljša urejena sprehajalna pot vodi po dolini Ravenske kočne. Nezahtevna označena pot vodi ob potoku Jezernica prek travnikov, s katerih se odpirajo veličastni pogledi na severna ostenja Grintovcev, skozi gozdove, vse do melišč tik pod gorskim obzidjem. Na poti boste s pomočjo informativnih tabel spoznali, kako je nastala ta ledeniška dolina, njeno živalsko in rastlinsko bogastvo in vse ostale znamenitosti, zaradi katerih je Ravenska kočna vredna obiska. Za manjše okrepčilo, krajši oddih ali preprosto uživanje neokrnjene narave so ob poti udobne macesnove mize in klopi.

Začetek in konec poti: ob Planšarskem jezeru, N 46.400890 E 14.522734

Najbolj oddaljena in najvišja točka:

razgledišče Na prodih (1123 m)

Dolžina poti: 8 km

Čas hoje: 3 h

Sprehod po Ravenskih kmetijah

Za krajši popoldanski sprehod se lahko odpravite po krožni poti od Planšarskega jezera po ravninskih kmetijah. Parkirate ob Planšarskem jezeru in se odpravite do podružnične cerkve svetega Andreja. Od tam nadaljujete po cesti mimo Šenkove, Jenkove in Kropivnikove kmetije na obrobju ravninskih travnikov. Vse tri kmetije so iz začetka 16. stoletja, ko so po odtekanju velikega jezera začeli poseljevati dno Jezerske doline. Pot se

Stara cerkev sv. Ožbolta.

ves dan kopa v sončnih žarkih in je primerna za sprehode v vseh letnih časih.

Začetek in konec poti: ob Planšarskem jezeru, N 46.400890 E 14.522734

Dolžina poti: 2,5 km

Čas hoje: 1 h

Stara cerkev in Murnovo

Iz centra Jezerskega se mimo šole lahko odpravite do prekrasne razgledne točke pri Stari cerkvi svetega Ožbolta ob Karničarjevi kmetiji. Cerkev, ki je prvič omenjena že leta 811, je dvignjena visoko nad dolino in ponuja prekrasne poglede na severno ostenje Makekove kočne. Pri Karničarju lahko kupite tudi domače izdelke ekološke proizvodnje: sir, mesnine, mlečne izdelke in jajca.

Pot lahko nadaljujete po gozdni cesti proti zahodu do opuščene Murnove kmetije, ki leži na nadmorski višini 1030 m. Ohranjeni travniki imajo izjemno sončno lego, zaradi česar je bila to edina jezerska kmetija, kjer je dozorela pšenica. Lahko se vrnete po isti poti, lahko pa se po gozdni cesti spustite mimo kmetij Spodnji Virnik in Olipje do zaselka Spodnji

kraj, kjer se po glavni cesti vrnete nazaj na Jezersko.

Začetek in konec poti: center Jezerskega, N 46.393204 E 14.500834

Najbolj oddaljena in najvišja točka: Murnovo (1030 m)

Dolžina poti: 4 km (7 km prek Spodnjega kraja)

Čas hoje: 2 h (3 h 30 min prek Spodnjega kraja)

Iz centra do Planšarskega Jezera

Pot se prične ob občinski stavbi (Storžič), gre prek mostička in nadaljuje po prijetnem drevoredu nekdanje struge Jezernice. Ko se drevored v zaselku Žabji trg konča, zavijete desno čez Jezernico in se po makadamski poti sprehodite do stika z asfaltirano cesto – zavijete desno in nadaljujete do Planšarskega jezera. Večji del poti je opremljen s klopmi za udoben počitek.

Začetek poti: center Jezerskega, N 46.394237 E 14.501188

Konec poti: Planšarsko jezero, N 46.400890 E

14.522734

Dolžina poti: 2 km

Čas hoje: 30 min

LAŽJE POHODNE TURE

Goli vrh (1788 m)

Najboljši razglednik nad jezersko dolino leži na meji z Avstrijo, med Babami in Jezerskim vrhom. Pot na Goli vrh je sicer strma, a tehnično lahka in nikjer izpostavljena. Ves čas poteka v objemu gozda, tako da je vabljiva v vseh letnih časih, tako v poletni vročini kot v najhujši zimi, ko drugod grmijo plazovi. Parkirate lahko ob Planšarskem jezeru, od koder se po spodnjem delu tematske poti sprehodite do manjšega parkirišča v Ravenski koči, kjer zavijete levo ter zagrizete v strmino južnega pobočja. Po dobri uri pridete na sedlo in travnike Jenkove planine, kjer se pot razcepi. Desno zavije proti Veliki Babi, vi pa greste levo mimo pastirske kočice, strmo navzgor proti vrhu. Kot nam že ime pove, je vrh gore gol in travnat. Z njega se odpira izjemen razgled na severno steno Grintovcev, celotno

jezersko dolino, Stegovnik, Storžič, Karavanke, Triglav, južno Koroško z Obirjem pa vse do Pece in Raduhe. Na vrhu stoji tudi lep macesnov križ. Za sestop do Jenkove planine lahko uporabite tudi pot po avstrijski strani do gozdne ceste, ki vas v krogu privede nazaj do pastirske kočice in naprej v dolino.

Izhodišče: Planšarsko jezero (890 m)

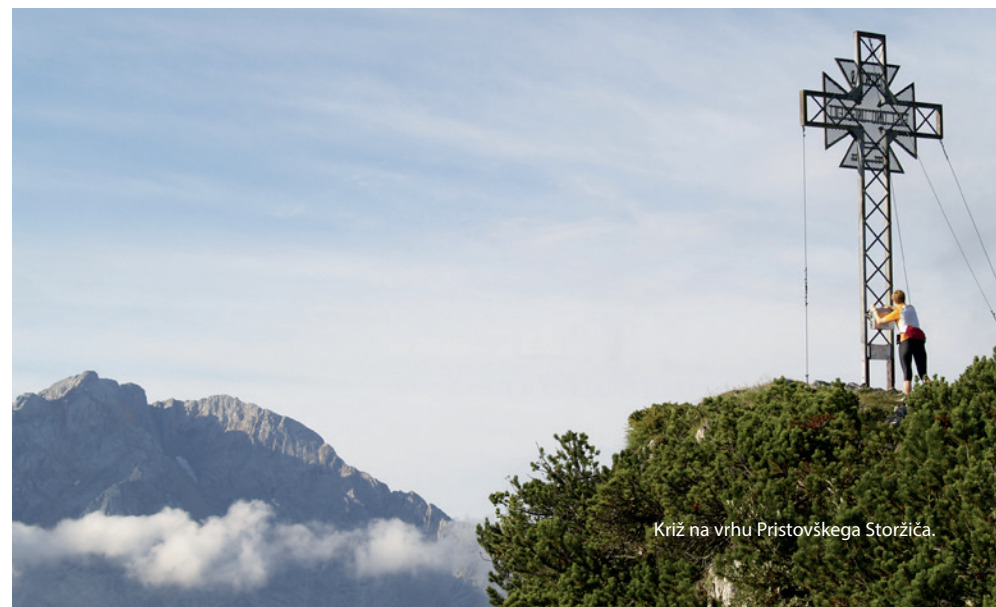
N 46.400890 E 14.522734

Višinska razlika vzpona: 898 m

Čas celotne ture: 4 h

Pristovški Storžič (1795 m)

Pristovški Storžič je še en čudovit razglednik na avstrijsko-slovenski meji. Vrh in celotna pot sta na avstrijski strani, a to od leta 2004 ni več nobena ovira. Peš se lahko odpravite že od Planšarskega jezera mimo cerkve sv. Andreja, Šenkove domačije in proti Štularju, kjer vas na glavni cesti pričaka označen odcep za staro pot na Jezerski vrh. Po markirani poti nadaljujete do mejnega prehoda na Jezerskem vrhu, če imate časa manj, pa se do mejnega prehoda lahko pripeljete z avtom. Parkirate

Križ na vrhu Pristovškega Storžiča.

Lažje pohodne ture na Goli vrh, Virnikov Grintovec in Pristovski Storžič.

lahko na slovenski ali avstrijski strani. Tokrat pot označujejo tipične avstrijske markacije (zastava) in rumene smerne table. Za vzpon priporočamo krajšo in zahtevnejšo levo pot, ki se začne v območju gozdne ceste, nadaljuje prek skalnatnega sedla na severozahodno senčno pobočje, kjer se na vršni greben povzpnete ob jeklenicah. Vršni greben je položen, a mestoma zelo izpostavljen. Enako tudi vrh, na katerem stoji mogočen kovinski križ z napisom še iz nekih čisto drugih časov. Krasen razgled seže čez Koroško in Kranjsko, od Grintovcev prek Karavank in vse do Julijskih Alp. Za sestop priporočamo lažjo in malo daljšo krožno pot prek Pasterkovega vrha in Skalarjeve planine nazaj na mejni prehod.

Izhodišče: Planšarsko jezero (890 m),
N 46.400890 E 14.522734
Višinska razlika vzpona: 905 m
Čas celotne ture: 4–6 h

Virnikov Grintovec (1654 m)

Samostojen vrh v verigi Karavank se dviga nad središčem vasi in zapira jezersko dolino na severozahodu. Je geološko najbolj fascinantna gora nad Jezerskim: ob njegovem vznožju najdemo lehnjak, kamnino, ki nastaja dobesedno pred našimi očmi, gora pa je koralni greben, ki je nastal pred več kot 400 milijoni let. Tokrat je vaše izhodišče farna cerkev svetega Ožbolta. Pot vas odpelje mimo župnišča in Žmitkove kmetije po strmih gozdu do Zagradišča. Z manjšega sedla se lahko na hitro povzpnete na Žmitkov špic (20 minut tja in nazaj) in nato nadaljujete po zložni gozdni cesti, s katere bo treba ponovno strmo navzgor. Po dobri uri hoje nas razveseli lep travnik na sedlu Žingarc (1345 m), do katerega pripelje tudi steza iz sosednjih Kort na avstrijskem Koroškem. Nadaljujemo po strmi poti proti skalnemu grebenu. Vršni greben ponuja čudovit razgled, vendar moramo biti ves čas zelo pozorni, ker je pot mestoma

Z vrha Virnikovega Grintovca.

izpostavljena. Vršna travnata pobočja so še posebej nevarna v zimskem času, ko zapade svež sneg ali ko je pot pomrzljena in ledena. Tudi tokrat bomo nagrajeni s čudovitim razgledom na hribe in doline vsenaokrog, še posebej lep je pogled na mogočno ostenje Kočne z nekdanjimi najvišjim slovenskim slapom Čedco. Previdnost ob sestopu ne bo odveč.

Izhodišče: center Jezerskega (880 m),
N 46.393204 E 14.500834
Višinska razlika vzpona: 744 m
Čas celotne ture: 4 h

Štegovnik (1692 m)

Posebnež in samotar na zahodu doline, med Košuto in Storžičem, ki poleg lepih razgledov ponuja tudi pot skozi naravno okno. Od Kanonirja sledimo cesti do razcepa v Dolu, kjer zavijemo desno in avto pustimo na depozit pred zapornico; po cesti nadaljujemo do odcepa markirane poti za Štegovnik. Pot se po vlakih vzhane do Močnikovega sedla in nato po stezi nadaljuje do prevala nad

Fevčo. S prevala se vzpnemo po strmi poti do vrha, kjer je skrinjica z vpisno knjigo in žigom. Priporočamo nadaljevanje po grebenu proti jugu, kjer nas pot na sestopu pelje skozi slikovita naravna okna. S sedelca med Štegovnikom in Malim Javornikom sestopimo po označeni poti do ceste in se po njej vrnemo na izhodišče.

Izhodišče: parkirišče pred zapornico v Dolu (767 m), N 46.382150 E 14.445028
Višinska razlika vzpona: 925 m
Čas celotne ture: 5 h

GORŠKE TURE

Češka koča na Spodnjih Ravneh (1543 m)

Najpomembnejše izhodišče in osrednja planinska postojanka na našem območju. Celotna hribovska zgodovina na Jezerskem je neločljivo povezana s kočo, ki so jo že davnega leta 1900 postavili Čehi. Tipična češka kmečka hiša stoji na robu prepada na Spodnjih Ravneh pod severno steno Grintovca.

Znameniti smerokaz ob Češki koči.

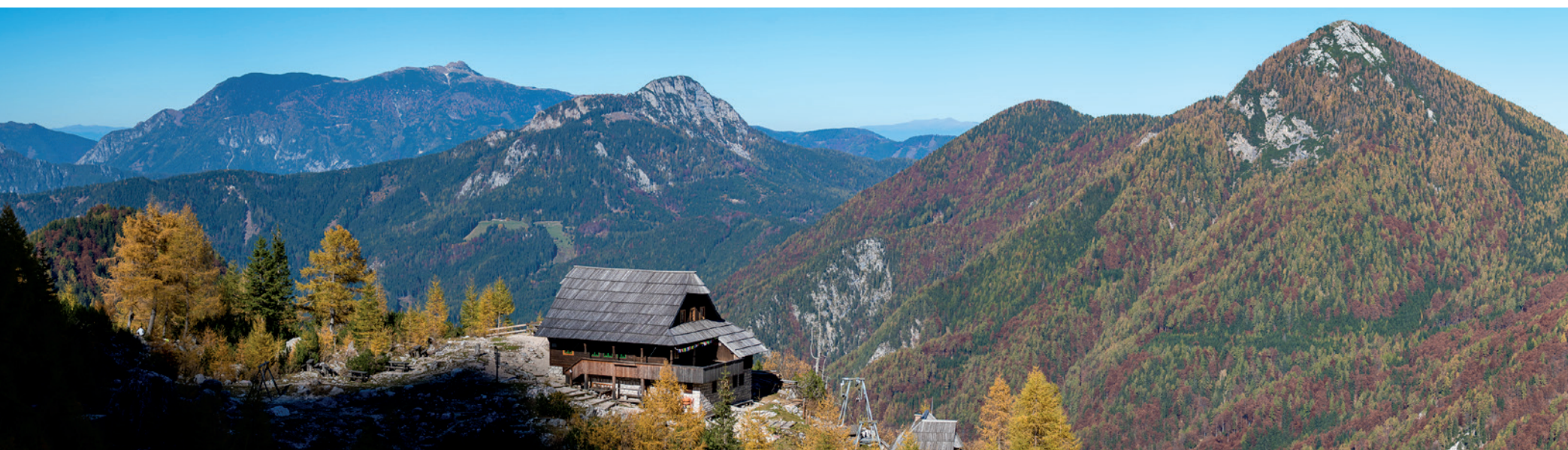
Je najstarejša slovenska planinska koča, ki je ohranila svojo prvotno zunanjo podobo in notranji karakter. Postojanka je izhodišče za alpinistične vzpone in ture po označenih poteh na naslednje vrhove: Vratca, Kočno, Dolško škrbino, Grintovec in Dolgi hrbet. V koči je pet sob (33 postelj), eno skupno ležišče (20 ležišč), dve jedilnici ter udobne klopi in mize okrog koče. V kletnih prostorih so moderne sanitarije z umivalnico in tušem. Do koče vodi več poti. Najdaljša in najbolj slikovita nas popelje iz središča vasi (880 m) po dolini Makekove kočne, mimo Palčkove skale in Kačjega roba na severna pobočja Špegovca, kjer zapustimo varno območje gozda. Najbolj izpostavljeni skalni predeli zadnjega dela poti so lepo zavarovani z jeklenicami. Največ obiskovalcev pride do koče iz doline Ravenske kočne, kjer lahko parkirate ob Planšarskem jezeru (890 m) in prvi del opravite kar po tematski poti po dolini Ravenske kočne. Manjše parkirišče višje v dolini pa

je lahko vaše najbližje izhodišče (1020 m). Do Štularjeve planine (1267 m) se lahko povzpnete po strmi planinski poti ali po nekoliko daljši in položni gozdni cesti mimo tovornih žičnic, od koder vodi še ena planinska pot direktno pod Špegovec, kjer se na koncu gozda in na začetku skal združijo vse našete poti. Nadaljujete prek Štengc, Hudičevih klancev in Lojtrce ter se skozi Mrzlo dolino povzpnete do koče. Do Češke koče je mogoče priti tudi po zelo zahtevni poti skozi Malo Žrelo in Rdečo peč (jeklenice in zelo izpostavljeno!) ali po t. i. športni ferati, ki je opisana v posebnem poglavju.

Izhodišča, višinska razlika in čas vzpona:
 Center Jezerskega (880 m), N 46.393204 E 14.500834, 663 m, 2 h
 Planšarsko jezero (900 m), N 46.400890 E 14.522734, 643 m, 2 h
 Parkirišče Ravenska kočna (1020 m), N 46.384626 E 14.536489, 523 m, 1 h 30 min

Kranjska koča na Ledinah (1700 m)

V macesnovem gozdičku ob vznožju najbolj jugovzhodnega ledenika v Alpah, ledenika pod Skuto, stoji Kranjska koča. V davnih časih so se na položnih meliščih in visokogorskih travnikih nad sedanjo kočo pasle ovce – od tod tudi domače ime Vadine. V drugi polovici 20. stoletja je bilo v poletnih mesecih pod severno steno Rink in Skute toliko snega, da je vznožje ledenika kar samo vabilo navdušene smučarje. Leta 1977 so kranjski planinci postavili kočo, da bi s tem klubom omogočili poletne treninge alpskega smučanja. Planinski dom je hkrati lepa samostojna tura, odlično izhodišče za zahtevne alpinistične vzpone v severnih stenah Rink, Skute, Trikota in Dolgega hrbta ter izhodišče za ture po zavarovanih poteh na Veliko Babo, Rinke in Mrzlo goro ali za prehod prek Jezerskega in Savinjskega sedla na Okrešelj v Logarski dolini. Izhodišče je dolina Ravenske kočne: najbolje je začeti pri Planšarskem jezeru in nadaljevati kar

Češka koča v jesenski preobleki.

Kranjska kočna na Ledinah.

po tematski poti po dolini Ravenske kočne. Najlažje se boste do kočne povzpeli po naravnih prehodih Lovske poti, ki je na izpostavljenih odsekih zavarovana z jeklenicami. Nekoli-

ko krajša, a precej bolj strma in izpostavljena je Slovenska pot, ki že spada v kategorijo zelo zahtevnih poti (300 m). Vsekakor je veliko bolj primerna za vzpon kot za sestop. Razcep za Slovensko in Lovsko pot je pri tovornih žičnicah.

Izhodišče: Planšarsko jezero (parkirišče 890 m), N 46.400890 E 14.522734
Višinska razlika vzpona: 810 m
Čas vzpona: 2 h 30 min

Velika Baba (2127 m)

Dvojni vrh s pomenljivim imenom ima zaradi svoje edinstvene lege (zahodna stena in slemenitost sever-jug) povsem samosvoj karakter in drugačno logiko osvajanja kot vse ostale severne stene nad jezersko dolino. Celoten greben in vrh ležita na meji z Avstrijo, tako da ponujata res veličastne razglede na Koroško, Grintovce in jezersko dolino. Najlažji pristop in sestop vodi po Lovski poti do Kranjske kočne in naprej na Jezersko sedlo, od koder se po strmih melišču spustite na avstrijsko stran. Romantični okljuki nas po bogatih travnikih pripeljejo v vršni skalni del, kjer nam bo v pomoč tudi nekaj jeklenic. Zelo izrazita je velika skalna izboklina, pod katero

Češka kočna z Veliko Babo v ozadju.

gre pot in je od daleč vidna kot "babji popek". Vrh je razgleden in izpostavljen. Če imate radi zelo izpostavljene grebenske poti, vam priporočamo grebensko krožno turo. S ceste se odcepite levo na parkirišču v Ravenski koči in se takoj pričnete vzpenjati v smeri Golega vrha. Na Jenkovi planini zavijete desno in nadaljujete po romantičnem grebenu (posamezni macesni in rušje) do Male Babe (2018 m), kjer se prične izjemno izpostavljen greben brez umetnih varoval do vrha. Sestop prek Jezerskega sedla in Kranjske kočne v dolino.

Pot s Kranjske kočne pod Ledinskim vrhom direktno na Veliko Babo zaradi izjemne izpostavljenosti padajočemu kamenju povsem odsvetujemo.

Izhodišče: Planšarsko jezero (parkirišče 890 m), N 46.400890 E 14.522734
Višinska razlika vzpona: 1237 m
Čas celotne ture: 7 h

Storžič (2132 m)

Veličasten stožec zapira našo dolino na jugozahodu. V poletnih mesecih se na njegovih pobočjih pasejo številne črede ovc, pa vendar

so njegova sicer travnata pobočja tako strma, da vzpon na ta lep dvatisočak mirno uvrščamo med resne gorniške ture. Z njegovega vrha bomo ob lesenem križu s pomočjo nazornih označb prepoznavali bližnjo in daljno okolico: od Kranja in Ljubljane prek Triglava in Velikega Kleka vse do Obirja in sosednjih Grintovcev. Za vzpon z jezerske strani se moramo zapeljati v dolino Podstoržič (parkirišče pri rampi ob vstopu v dolino), iz katere na vrh vodita dve poti. Lažja in najbolj obiskana je tista prek Bašelskega sedla, ki nas vodi ves čas po gozdu mimo Praprotnikove lovske kočne. Z Bašelskega sedla lahko zavijemo na krajši ali daljši oddih v kočno na Kališču (20 minut). Pot naprej s sedla se strmo vzpenja v območju vzhodnega grebena vse do razglednega vrha. Bolj zahtevna in z jeklenicami zavarovana pot vodi prek Javorniškega sedla in Škarjevega roba na vrh. Za krožno turo priporočamo vzpon prek Javorniškega in sestop prek Bašelskega sedla.

Izhodišče: deponija v Dolu (767 m), N 46.379945 E 14.445570
Višinska razlika vzpona: 1365 m
Čas celotne ture: 6–7 h

Na poti z Velike Babe, s Storžičem v ozadju.

Grintovci (Dolgi hrbet, Skuta, Grintovec in Kočna)

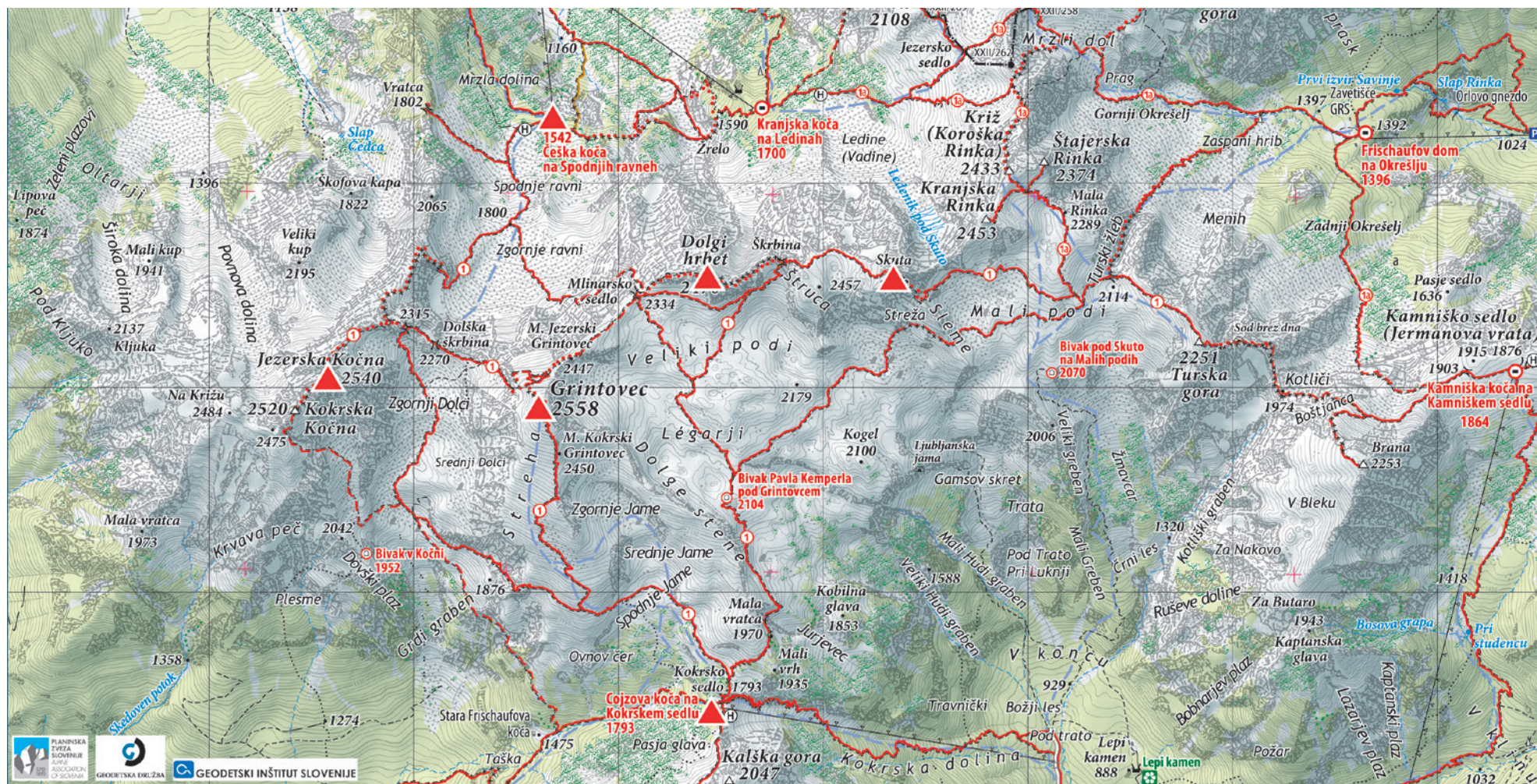
Velikopotezna večdnevna grebenska tura po najvišjih vrhovih Grintovcev je zagotovo eden od vrhuncev osvajanja gora nad Jezerskim. Gre za resno visokogorsko turo po zelo zahtevnih zavarovanih poteh, kjer boste poleg gornjskih izkušenj in dobre kondicije

potrebovali tudi ustrezno opremo. Dobri planski čevlji, čelada in samovarovalni komplet so nujni pripomočki. Na začetku sezone vam bo na trdih snežiščih zelo koristil tudi cepin. Najprimernejši čas za turo je od julija do septembra.

Prvi dan priporočamo vzpon do Češke koče; tako lahko drugi dan zgodaj začnete napor-

no turo. Preko melišč Spodnjih in Zgornjih Ravni se ogrejete za veliko bolj zanimivo nadaljevanje: zelo razgiban vzpon prek severne stene Grintovca do Mlinarskega sedla (2334 m). S sedla zavijete levo na greben, ki vas bo pripeljal na vrh Dolgega hrbta (2470 m). Sledi najlepši in najbolj izpostavljen del ture s stalnimi vzponi in spusti nad tisočmetrskimi

stenami Dolgega hrbta in Trikota. Ko pridete na Štruco, vas čaka le še sprehod do najvišje točke tega dne, vrha Skute (2533 m). Prvi del sestopa proti Štruci je enak, potem pa na mesto nazaj na greben zavijete na melišča Velikih podov. Sestop nadaljujete mimo novega bivaka pod Grintovcem do Cojzove koče na Kokršem sedlu, kjer se okrepčate in

Osrednji del Kamniško-Savinjskih Alp z načrtom krožne ture.

prespite. Naslednje jutro zagrizete v strmine Grintovca z južne strani. Pot je tehnično nezahtevna, a je povsem izpostavljena soncu, zato bo rana ura res "zlata ura". Na vrhu Grintovca vam smerna plošča pomaga prepoznati vrhove na vseh straneh neba. Drugi del ture bo veliko bolj zanimiv in tudi tehnično zelo

Pogled z Dolgega hrbta proti Skuti.

Izpostavljen del poti na Dolgem hrbtu.

zahteven. Z vrha se spustite na severno stran in zavijete levo proti Kočni. Sledite naravnim prehodom mimo Dolške škrbine na začetek Dolcev, kjer vas čaka vzpon na greben izpostavljene stene Dolške škrbine, ki vas pripelje do križišča, kjer lahko odložite nahrbtnik, da se boste lažje splazili po znamenitem preduhu. Po zanimivem plazenju vas čaka le še lažje melišče in nekaj plezanja po od strel razdrapanem vrhu Kočne (2540 m). Na vrhu, ki je zelo izpostavljen, je komaj kaj prostora, pogled v jezersko dolino pa čudovit. Sledi sestop do križišča in naprej navzdol proti Češki koči. Do Zgornjih Ravní moramo biti pri sestopu zelo previdni, ker je pot ves čas izpostavljena in nevarno posuta z drobljivim kamenjem. Kot nagrada za veličastno turo vas čaka pod steno Kočne še eno najlepših melišč v Kamniško-Savinjskih Alpah.

Predvideni časi posameznih etap:

1. dan: Jezersko–Češka koča (1 h 30 min)
2. dan: Češka koča–Dolgi hrbet–Skuta (3 h 30 min)–Cojzova koča (skupaj 6 h)
3. dan: Cojzova koča–Grintovec (3h 30 min)–Kočna (1 h 30 min)–Češka koča (skupaj 7 h)

Veriga naših najvišjih vrhov omogoča različne kombinacije in smeri, zato vam z veseljem predlagamo še eno različico: Jezersko–Češka koča (nočitev)–Kočna–Grintovec–Cojzova koča (nočitev)–Skuta–Rinke–Turski žleb–Okrešelj (nočitev)–Jezersko sedlo–Velika Baba ali Ledinski vrh–Kranjska koča–Jezersko

PLEZALNE TURE

Gore nad jezersko dolino ne ponujajo le pristopov po zavarovanih poteh na vrhove, ampak so v strmih stenah tudi številne plezalne smeri. V dobrih sto letih od prve dokumentirane alpinistične smeri se je v naših stenah nabralo več kot 350 prvenstvenih plezalnih

smeri od II. do VII. težavnostne stopnje po lestvici UIAA. Mnoge med njimi so bile preplezane pozimi, nekatere tudi presmučane. Plezalno območje se na vzhodu začne z zahodno steno Velike Babe, nadaljuje prek Ledinskega vrha, Koroške in Kranjske Rinke, Skute, Trikota, Dolgega hrbta, Grintovca in Dolške škrbine ter se na zahodu zaključi z mogočnim kompleksom sten in grebenov Kočne.

Smeri so večinoma dolge od 300 do 500 metrov in so v povprečju ocenjene med III. in V. težavnostno stopnjo. Najkrajše so lahko dolge le okrog 200 metrov, najdaljše pa se lahko pohvalijo tudi s 1000- metrsko višinsko razliko med vstopom in izstopom smeri. Zaradi izjemne razvejanosti planinskih poti so skoraj vsi pristopi in sestopi dokaj enostavni in orientacijsko nezahtevni. Izjema je le območje Makekove kočne, kjer markiranih planinskih poti ni. Za skalo lahko rečemo, da je precej krušljiva. Kljub temu nekatere smeri ponujajo uživaško plezanje v odlični skali. Prvi plezalci in ponavljavci so v smereh pustili le nekaj klinov na ključnih mestih za lažjo orientacijo. Praviloma se varuje s pomočjo klinov, nameščanje zagozd in metuljev je precej omejeno. V nekaterih modernejših smereh so tudi posamezni svedrovci, nameščeni večinoma na varovališčih. S svedrovci je v celoti opremljena le Nova centralna smer v Veliki Babi.

Doslej sta bila za to območje izdana dva plezalna vodnika. Prvi, Ravenska kočna, je izšel leta 1977 v slovenskem in nemškem jeziku. Drugi vodnik, Jezersko, je v založbi Planinske zveze Slovenije izšel leta 1999. Dopolnjen izbor zimskih tur na našem območju boste našli tudi v vodniku Gregorja Kresala Zimski vzponi, ki je izšel pri založbi Sidarta leta 2007.

V pričujoči knjižici Gornjskih vasi pa vas vabimo v naše stene z izborom najlepših smeri z dobro skalo.

Nova centralna smer v Veliki Babi

IV/III, 700 m, 5 h

Prva plezala Adolf Plattner in Hans Schindler, junij 1994.

Daleč najbolj plezano smer v zadnjih letih nad našo dolino odlikujejo odlična skala, opremljenost s svedrovci in jugozahodna usmerjenost stene. Celotno turo olajšata enostaven dostop (z Lovske poti zavijete levo in naravnost navzgor po lahkem terenu do stene) in lahek sestop po markirani poti z vrha Velike Babe v dolino.

Nova centralna smer v Veliki Babi.

Plezalni užitki v trdni skali.

Grintovčev steber

V/IV, 250 m, 3 h

Prvi plezali Jože Žvokelj, Vinko Grilc in Štefan Lisec, 14. 9. 1957.

Izredno lepa smer v dobri skali, ki ima v naših stenah skozi šestdesetletno zgodovino največ ponovitev. Varovališča so opremljena s svedrovci, v smeri pa je precej starih klinov. Smer si boste najbolj zapomnili po plezanju v širokem in zračnem izstopnem kaminu. Dostop do stene je enak kot za Mlinarsko sedlo. Z vrha smeri sestopimo levo po gruščnati polici do zavarovane poti, ki vodi z Mlinarskega sedla do Češke koče.

Za celotno območje Grintovčevega stebra so značilne lepe smeri v dobri skali, zato priporočamo še naslednje: Zgrešena (V), Košutova (IV+), Tomažev steber (VI-) in Carmen (VI).

Trikot

VI, 500 m, 7 h

Prva plezala Tone Škarja in Edo Pišler, 26.–28. 8. 1960.

Smer poteka po sredini navpične stene trikotne oblike, ki je vrinjena med Štruco in Dolgi hrbet. Nekaj časa je veljala za najtežjo

smer v Kamniško-Savinjskih Alpah. Skala je večinoma čvrsta, plezanje ves čas izpostavljeno, zato smer spada v ožji izbor težkih klasičnih smeri. Dostop s Kranjske koče na Ledinah po grušču in skrotju do grape, ki pada v Žrelo. Po njenem levem robu do snežišča oz. stene. Smer izstopi na planinsko pot med Skuto in Dolgim hrbtom, po kateri tudi sestopimo preko Mlinarskega sedla do Češke koče.

Ferata Češka koča

E/CD; višina 300 m

Čas vzpona: 1 h 30 min

Ferata je z jeklenico zavarovana plezalna smer. Ferata Češka koča je prva športna ferata v slovenskih Alpah in je bila zgrajena leta 2015. Nova pot je speljana med že obstoječimi potmi in pod jeklenicami tovarne žičnice v prepadni steni pod Češko kočo. Smer poteka v severni steni in je primerna za vzpone v poletni sezoni od junija do septembra. Po njej se lahko vzpenjamo samo ob uporabi čelade, samovarovalnega kompleta in s planinskimi čevlji. Za vzpon preko tako zahtevne smeri je potrebna precejšnja moč v rokah in plezalne izkušnje, saj so za napre-

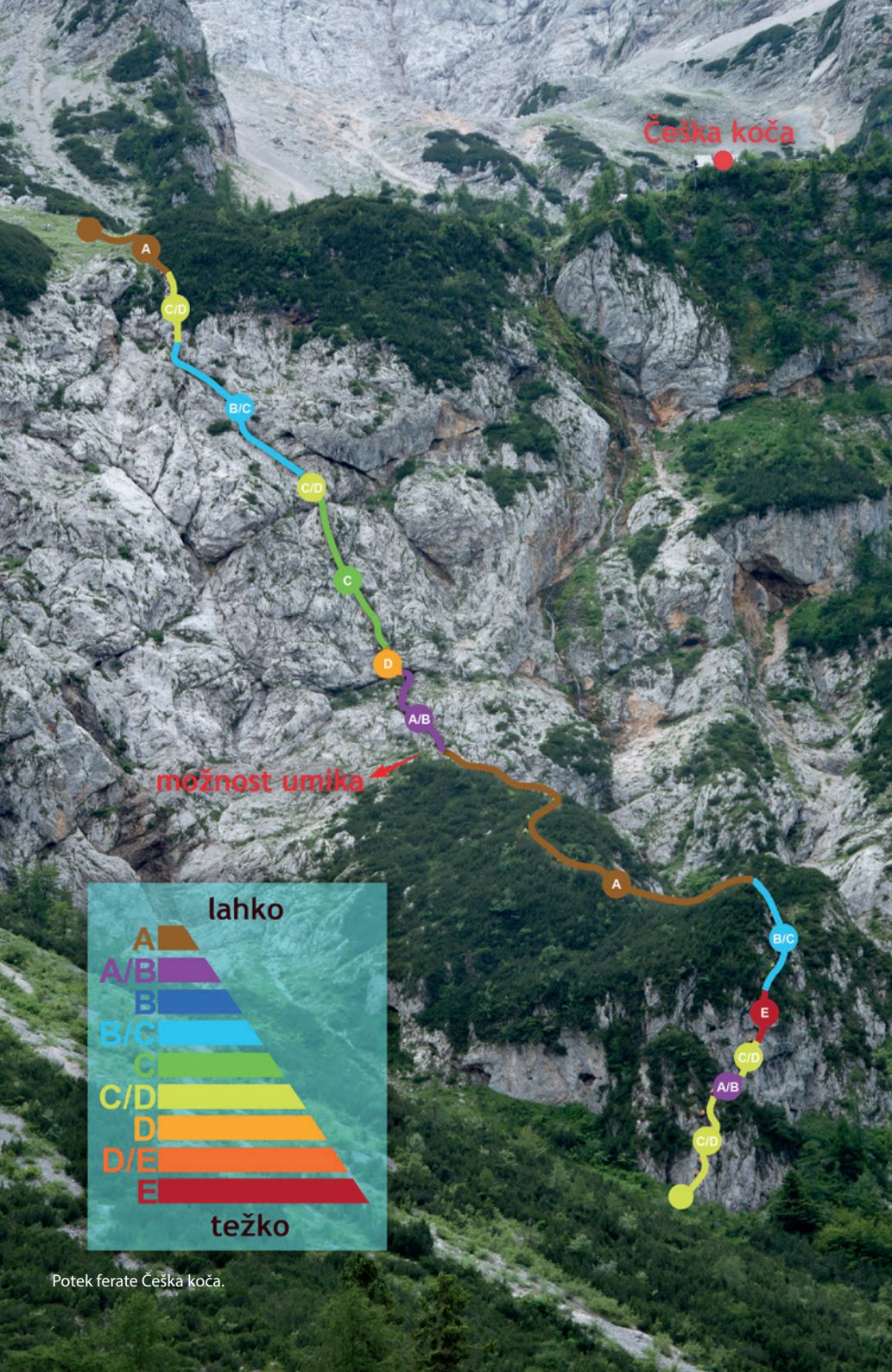
dovanje in varovanje nameščene samo jeklenice in nič umetnih stopov. Svetujemo vam, da vsaj prvi vzpon opravite v družbi gorskega vodnika, alpinista ali gorskega reševalca. Izhodišče za ferato Češka koča je dolina Ravenske kočne. Od tovornih žičnic naprej se držite poti proti Žrelu. Po petnajstih minutah je dobro označen odcep za ferato. Desno navzgor po melišču še 15 minut do začetka smeri, kjer je tudi informativna tabla. Začetek je strm in težak. Najtežje mesto je v prvem delu smeri, kjer se moramo povzpeti preko navpične plošče po vertikalni jeklenici. Sledi nekaj deset metrov po lažjem skrotju do udobne poti v rušju, ki nas privede pod zgornji del plezalne smeri. Drugo najtežje mesto predstavlja previs, ki nas privede še v navpične in gladke plošče. Če je smer preveč zahtevna, je izpod previsa zavarovan sestop iz ferate in nazaj na pot. Ko zmoremo zgornji previs, nas čaka do vrha le še odprto uživaško plezanje. 50 metrov pred koncem smeri je skrinjica z vpisno knjigo. Pot se konča le streljaj od znamenite planinske postojanke Češke koče.

Jezersko ponuja plezanje vseh stopenj težavnosti.

V zgornjem delu ferate.

Potek ferate Češka koča.

GORSKO KOLESARSKE TURE

Ovčje koče

Tura se prične v središču vasi, kjer zavijete v dolino Makekove kočne prek novega maces-novega mostu prek potoka Jezernica. Asfalt-na cesta vas pelje mimo Mlinarjeve kmetije do vznožja nekdanje smučarske vlečnice Mali vrh. Na levo se odcepi cesta proti kmetiji Makek, vi pa nadaljujete naravnost naprej po makadamski cesti proti Kočni. Cesta se ves čas vzpenja vse do Mlinarjevega sedla, kjer je nad cesto urejeno razgledišče, s katerega se odpira krasen pogled na celotno vas in Karavanke. Cesta zavije proti jugu, se zravnava ali celo spušča visoko nad dolino Kokre. Od makadamskega parkirišča do hišice na Ovčjih kočah vodi kratka in strma vlaka. Lep travnik ob hiški in še lepši razgled proti Storžiču, Karavankam in Triglavu bosta čudovita nagrada za vaš zadnji napor.

Celotna razdalja: 14 km
Višinska razlika: 350 m (vzpon)
Čas: 1 h 30 min (vzpon)

Štularjeva planina

Za lažjo orientacijo bomo vse kolesarske ture pričeli v središču vasi, na parkirišču pred občinsko stavbo. Za začetni položni del ture do Štularjeve planine lahko izbirate med ma-

kadamsko cesto za Jezernico ali kar po glavni cesti proti Planšarskemu jezeru. Od jezera naprej se obrnemo v dolino Ravenske kočne. Asfaltna cesta nas pripelje do zadnje kmetije, kjer se prek travnikov odpre veličasten pogled na severne stene Kamniško-Savinjskih Alp. Nadaljujete po makadamski cesti mimo Gornjškega centra Dava Karničarja vse do to-vornih žičnic. Tik pred žičnico zavijemo desno na povsem novo gozdno cesto, ki nas po dobrih dveh kilometrih pripelje na idilično Štularjevo planino.

Celotna razdalja: 18 km
Višinska razlika: 280 m (vzpon)
Čas: 1 h (vzpon)

Razgled z Malega vrha.

Jezerski vrh in Ankova planina

Kolesarski vzpon na Jezerski vrh je zagotovo najbolj obiskan in poznan v naši dolini. Običajno je to le zaključek cestnokolesarske ture nekje iz Kranja ali celo iz bolj oddaljenih krajev. Tokrat vas želimo povabiti z gorskim kolesom še nekoliko dlje. Prva dva kilometra sta ravninska, od cerkve sv. Andreja naprej pa vas čakajo štirje kilometri alpske ceste s petimi serpentinami. Na prelazu Jezerskih vrh zavijete med slovensko in avstrijsko carinarnico levo v kratek in strm klanec, ki vas privede na Rakeževo. Na robu travnikov, kjer je bila včasih kmetija, stoji stolp, na katerem je tudi panoramska kamera (<http://www.jezersko.info/kamera.html>). Ko se naužijete sončnih žarkov in napasete poglede na jezersko dolino z mogočnimi Grintovci, lahko nadaljujete po položni cesti do Ankove planine, kjer je bila včasih obmejna karavla.

Celotna razdalja: 18 km

Višinska razlika: 300 m (vzpon)

Čas: 1 h (vzpon)

Panorama Kočne.

Pečovnik

Turo na Pečovnik začnete iz središča vasi s spustom po glavni cesti proti Kranju do zaselka Spodnji kraj, kjer zavijete desno v dolino Komatevre. Po prvem izrazitem strmem klanecu priporočamo kratek oddih in ogled izjemno zanimivih skladov lehnjaka. Od nekdanjega kamnoloma lehnjaka naprej po dolini je cesta makadamska. Pod Robnikovo kmetijo je odcep za Virnikovo planino, kjer je danes učni center slovenskih gorskih reševalcev. Vi nadaljujete levo mimo partizanske bolnice Krtina, kmetije Komatevra, lovske kočice na Staniču in vzpon zaključite ob ruševinah nekdanje karavle na Pečovniku.

Celotna razdalja: 20 km

Višinska razlika: 740 m (vzpon)

Čas: 2 h (vzpon)

Priporočljive ture - zima

ZIMSKE TURE, ZALEDENELI SLAPOVI IN ALPINISTIČNI SPUSTI

nevarnosti proženja plazov priporočamo za sestop kar spust ob vrvi prek slapu.

Sinji slap

II/3, WI 85°/60°, 150 m, 2–3 h

Sinji slap je med prvimi preplezanimi slapovi na Slovenskem. Sodi med naše najbolj obiskane in plezane zaledenele slapove. Varovališča so urejena s klini ali svedrovci, ki pa jih je pogosto potrebno poiskati pod snegom. Smer ni preveč zahtevna, zato je zelo primerna tudi za začetnike. Največ ledu in posledično največ sinje barve ima slap ob koncu zimske sezone, ko je plezanje najlepše. Dostop je najlažji s turnimi smučmi po tekaških progah v Ravenski koči do tovarne žičnice. Od tam do začetka slapu je še pol ure. Slap se konča točno pri Češki koči, od koder sestopite do izhodišča pri tovarni žičnici skozi Malo Žrelo ali prek Štularjeve planine (1 ura). Obe sestopni varianti potekata prek številnih plazov, zato v obdobjih povečane

Vikijeva sveča

II/5, WI 90°/75°, 150 m, 2–4 h

Izjemno slikovit in atraktiven slap zaznamuje izstopajoča vrhnja sveča, ki se dobro vidi že z začetka doline Ravenske kočice. Vstopna raztežaja običajno postrežeta z uživaško plezarijo. Višina in strmina sveče je odvisna od količine ledu. Tudi v tem slapu ga boste našli največ februarja in v začetku marca. Sveča je relativno kratka (15 m), vendar za plezanje težja, kot je videti na prvi pogled. Na vrhu smeri je pogosto zelo težko urediti kvaliteto varovanje. Zelo previdno tudi ob sestopu skozi Malo Žrelo, še posebej, če plezate takoj po sneženju (plazine!). Dostop in sestop sta enaka kot pri Sinjem slapu.

Teranova smer

III/3, 80°/45°–60°, 350 m, 2–4 h

Zimske plezalne smeri in slapovi.

Teranova smer je ena najpogostejše plezanih snežnih smeri v Grintovcih. V idealnih razmerah je to prava plezalna simfonija v strmih snegu. Težavnost posameznih mest je odvisna od količine in kvalitete zbitnega snega in ledu. Vsa varovališča so kvalitetno opremljena s klini in svedrovci. Kdaj pa kdaj zna biti nerodna izstopna prečka na snežišču nad Ledinami. Smer poteka ves čas po plazini, v katero se steka skoraj celotna stena Dolgega hrbta, zato previdnost ne bo odveč. Dostop do tovarne žičnice je enak kot za Sinji slap in Vikijevo svečo. Od tam v območju poletne poti proti Žrelu, kjer zavijemo s poti desno pod steno (1 h). Sestopimo po snežiščih v smeri Kranjske koče in nato skozi Žrelo do izhodišča (1 h).

Grapa med Babo in Ledinskim vrhom

III/2, 70°/40°–60°, 700 m, 3–4 h

Tipična zimska smer poteka ves čas po značilni grapi med Veliko Babo in Ledinskim vrhom. Najbolj strm del nas čaka v zgornjem delu smeri. Če je snega malo, lahko naletimo tudi na krajši skalni skok. Ko se grapa zaključi, se nam ponuja še nezahteven, a izredno razgleden pristop na vrh Velike Babe (2127 m). Tudi tokrat enak dostop do tovarne žičnice v Ravenski koči, od koder nadaljujemo v območju Lovske poti pod steno, kjer sledimo razdrapani plaznici v smeri atraktivnih

Ledinskih slapov in pod njima zavijemo levo v grapo. Z vrha grape se spustimo na avstrijsko stran in se povzpemo na Jezersko sedlo. Sestop mimo Kranjske koče po Lovski poti v dolino (2 h).

V idealnih razmerah omenjena tura omogoča tudi smučarski spust. (IV, S4, 700 m; z vrha do Grape S3, 200 m).

Povnova dolina

IV/2, 1200 m, 5–6 h

Velikopotezna zimska tura, ki s svojo izrazito linijo po snežiščih med obema Kočnima nenehno vabi alpiniste in še posebej alpinistične smučarje, ki se iz središča vasi zagledajo v mogočno ostenje Kočne.

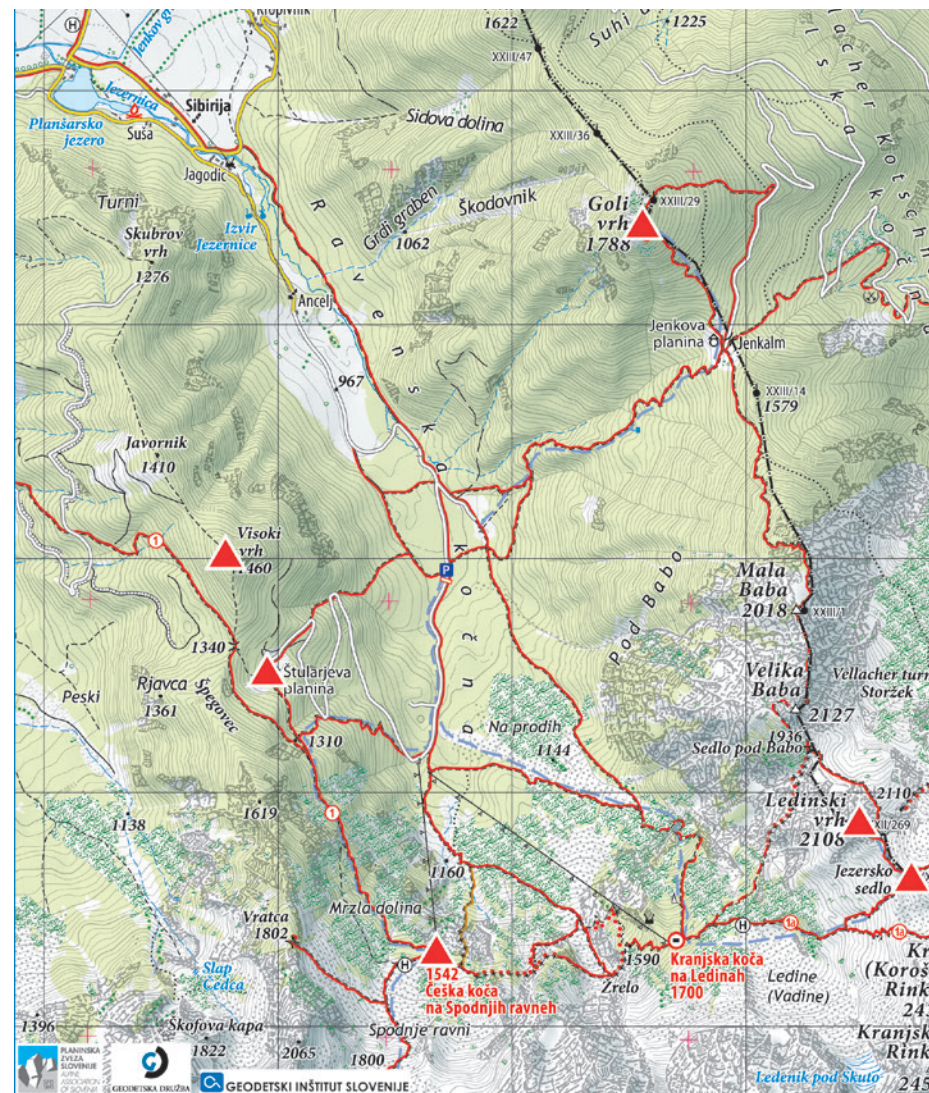
Dostop iz središča vasi po cesti naravnost proti steni. Od odcepa za Makekovo kmetijo nadaljujete naravnost po gozdni cesti. Na prvem ostrem ovinku, ko se cesta za kratek čas zravna, zavijemo levo na vlako in po njej skozi gozd na snežišča pod steno. Vstop desno od vpadnice Povnove doline po plitvem žlebu v vpadnici Široke doline. Še v območju posameznih macesnov sledi zračna prečka v levo grapo. Po njej do skalne zapore, kjer levo ali desno poiščemo najlažji prehod. Po širokih snežiščih do zatrepa, iz katerega se po ozkem in strmih žlebu povzpemo v škrbino na robu stene. Desno in levo iz Povnove doline je mogoče preplezati še več

krajših grap.

Tura je še posebej zanimiva za odlične smučarje, ki po Povnovi dolini lahko opravijo zelo markanten alpinistični spust (IV, mesto-ma S5, 1200 m).

TURNI SMUKI

Ledine, Jezersko sedlo, Ledinski vrh (2106 m), **Savinjsko sedlo** (2001 m) in **Okrešelj** 1000 m, 2–3 h (vzpon)

Cilji turnih smukov v dolini Ravenske kočne.

Ledine so pravzaprav edino območje klasičnega turnega smučanja v spomladanskih razmerah na Jezerskem. Vsaka zima postreže z različnimi danostmi, pa vendar je največja verjetnost, da boste ujeli odlične razmere, med februarjem in aprilom. Začetek ture v dolini Ravenske kočne, kjer so urejena parkirišča in proge za tek na smučeh, ki so običajno urejene vse do tovornih žičnic. Prehod na prostrana snežišča Ledin je možen z večih strani. Najlažji in najbolj obiskan je prehod v območju Lovske poti do Kranjske koče. Iz kotla pod Ledinskim slapom je ob dobri zimi možen direkten dostop po grapi do zavetišča kranjskih markacistov (strm leden skok, 5 m). Lahko se odločite tudi za lažje zimsko plezanje v območju letne poti skozi Žrelo (200 m plezanja). Za vse tri variante so dereze in cepin obvezna oprema. Od Kranjske koče do Jezerskega sedla (2001 m) ali Ledins-

kega vrha (2106 m) se po prostranih snežiščih zopet lahko vzpenjate na smučeh. Z Jezerskega sedla lahko nadaljujete turo s spustom v dolino Belske kočne ali prek Savinjskega sedla na Okrešelj. Za spust v dolino Ravenske kočne je najlepše in najlažje v območju Lovske poti.

Grintovec (2558 m)
1500 m, 3–5 h (vzpon)

Grintovec je najvišji vrh Kamniško-Savinjskih Alp in nad jezersko dolino se dviga njegova mogočna severna stena. Za turni smuk bomo izbrali južno stran, na kateri je široka in relativno položna Grintovčeva streha, ki izurjenim gornikom ponuja veličasten turni smuk. Tokrat se bomo z Jezerskega odpeljali v dolino Kokre do našega izhodišča pri kmetiji Suhadolnik (900 m). Prek prve skalne ovire (Taške) vodita dve poti. Za vzpon s smučmi na nahrbtniku je primernejša desna, položnejša

varianta, kjer boste ob zadostni količini snega lahko previdno vijugali ob zaključku ture. Nadaljujemo proti Cojzovi koči na Kokrškem sedlu. Snežišča so v tem delu precej prostrana, zato je pomembno, da iz Spodnjih jam sledimo najbolj izraziti rampi, ki nas privede na izrazito Grintovčevo streho. V res idealnih razmerah se je možno prav do vrha vzpenjati na smučeh, vendar je vzpon po izpostavljeni Grintovčevi strehi precej bolj varen z derezami na nogah in cepinom v roki. Zaradi obsežnosti in nepreglednosti pobočja se priporoča spust izključno v območju dostopa. Velikopotezna tura.

Goli vrh (1788 m)
800 m, 2 h (vzpon)

Turni smuk z najlepšega jezerskega razglednika je največkrat aktualen sredi zime, običajno takoj po obilnem sneženju (od novembra do

marca). Zaradi pokritosti z gozdom je nevarnost proženja plazov majhna. Turo pričnete na začetku Ravenske kočne – najverjetneje kar po tekaških progah. Do Jenkove planine sta običajno shojeni dve varianti. Prva, bolj strma, se prične levo pred Gorniškim centrom Dava Karničarja in je namenjena izključno vzponu. Druga varianta je enaka smeri običajnega spusta in se prične na koncu poletnega osrednjega parkirišča v Ravenski koči. Po približno uri hoje se poti združita v Jenkovi planini. Od tam začnemo po ozki in strmi mejni preseki naravnost proti vrhu in nato prečimo desno na bolj odprt teren na avstrijski strani. Najlepša smučarija vas čaka na vršnem travniku in v redkem bukovem gozdu med Jenkovo planino in Markunovo bajto.

Pečovnik in Plešivec (1801 m)
800 m, 2–4 h

Goli vrh s čudovitim razgledom.

Turno smučanje na Spodnjih Ravneh.

Dolino Komatevce s Pečovnikom in Plešivcem smo jezerski turni smučarji odkrili zaradi pomanjkanja snega za organizacijo tradicionalnega turnosmučarskega tekmovanja. Zasnežene ceste, vlake in odprti travniki s pogledi na Grintovce so kot nalašč za uživanje neokrnjene narave in miru v prostiranih zasneženih gozdovih. Vsi vzponi in spusti so tehnično povsem nezahtevni in primerni tudi za začetnike. Običajno lahko turo pričnemo pri kmetiji Robnik, do koder je cesta spluzena in je urejeno parkirišče. S Plešivca lahko turo nadaljujemo preko Dolge njive vse do Tolste Košute (2057 m), kjer pa so travnata južna pobočja lahko nevarna za plazove.

Češka koča (1543 m), Spodnje in Zgornje Ravni (2000 m)
400 m, 1–2 h

V pozni pomladi (april in maj) nam Spodnje in Zgornje Ravni nad Češko kočo ponujajo idealne razmere za uživaško turno smuko. Edini izziv je malo daljši pristop do Češke koče s smučmi na nahrbtniku (1 h 30 min). Za bolj zgodnje so dereze in cepin obvezna oprema.

V zmehčanem snegu se je možno od koče do severnih sten Kočne, Dolške škrbine, Grintovca in Dolgega hrbta (do višine 2000 m) povzpeti kar na smučeh. Češka koča je v tem obdobju odprta le ob majskih vikendih.

Krajši turni smuki okrog Jezerskega (Štularjeva planina (1267 m), Visoki vrh (1460 m), Mali vrh (1300 m), Pristovski Storžič (1759 m))
400–500 m, 1–2 h

Na Jezerskem je mogoča turna smuka tudi v najhujši zimi, ko v severnih stenah Grintovcev bobnijo plazovi. V varnem zavetju gozdov, gozdnih cest, strmih vlak in čarobnih travnikov boste lahko že med sneženjem uživali na turnih smučeh. Izhodišča za vse ture so z urejenih parkirišč v naselju. Vzponi in spusti so lahki in primerni za začetnike in manj izkušene smučarje.

KRPLJANJE

Krpljanje je tudi na Jezerskem relativno nova dejavnost, za katero se odloča vedno več

zimskih navdušencev. Trenutno ponujamo našim obiskovalcem dve atraktivni turi s krpljami:

Tematska pot po dolini Ravenske kočne

Najbolj priljubljena poletna tematska pot je vsekakor prva izbira tudi za pohodnike s krpljami. Pot je relativno položna in dobro označena. Največkrat je urejena za tek na smučeh, zato je hoja po njej udobna in enostavna. Turo lahko zaključite pri tovornih žičnicah ali celo Na Prodih pod mogočnim skalnim zidom Grintovcev. Ves čas ste v bogatem smrekovem gozdu ali na odprtih travnikih, od koder se ponujajo izjemni pogledi na zasnežene vršace Kamniško-Savinjskih Alp (1 h). Od tovornih žičnic lahko turo podaljšate po novi gozdni cesti do Štularjeve planine, ki leži na nadmorski višini 1270 m (dodatnih 45 minut), in nato prek Kačjega roba po markira-

ni poti v sosednjo dolino Makekove kočne in v središče Jezerskega (1 h).

Jezerski vrh, Rakeževa in Roblekova planina

Če imate radi sončne poti, vam priporočamo staro pot proti Jezerskemu vrhu. S parkirišč pri Planšarskem jezeru se obrnete na sever in mimo Šenkove domačije zagrizete v romantične klanke, ki vas privedejo na mednarodni mejni prehod Jezerski vrh (45 min). Sledi položno nadaljevanje po gozdni cesti prek Rakeževe, Ankove in Roblekove planine. S ceste se ves čas odpirajo krasni pogledi na celotno jezersko dolino z Grintovci v ozadju. Iz Roblekove planine se lahko vrnete po isti poti na Jezerski vrh ali pa nadaljujete s spuščanjem po gozdni cesti na Žarkovo in zaključite svoj krog pri Roblekovi kmetiji (skupaj 3 h).

Užitki ob spustu s Pristovskega Storžiča.

Drsanje na zaledenem Planšarskem jezeru.

DRSANJE

Planšarsko jezero in umetno drsališče ob Planšarskem jezeru

Planšarsko jezero leži v najbolj mrzlem predelu jezerske doline – Sibiriji. Zaselek je dobil svoje ime zaradi senčne lege in izjemno nizkih zimskih temperatur. Oba pogoja sta kot nalašč za nastanek in pripravo ledenih površin za drsanje. Od decembra do marca je največkrat urejeno umetno drsališče. Če pa zima postreže s pravim mrazom, vam drsanje na prosojnem ledu jezera v soju lune lahko pričara nepozabno zimsko romantiko.

TEK NA SMUČEH

Na Jezerskem je dolga tradicija teka na smučeh, s katerim so se domačini ukvar-

jali že pred drugo svetovno vojno. Zložna ledeniška dolina s širokimi travniki je kot nalašč za zimske tekaške navdušence. Ob idealnih snežnih razmerah je urejenih kar 15 kilometrov tekaških prog za klasično in drsalno tehniko. Proge so primerne za začetnike, rekreativce in vrhunske tekmovalce. Največ prog je na položnih sončnih travnikih ravninskih kmetij nad Planšarskim jezerom. Za bolj izurjene tekače pa so proge urejene tudi po dolini Ravenske kočne vse do tovarnih žičnic in Štularjeve planine.

Vse informacije o progah dobite na:
Turistično informacijski center Jezersko
Telefon: +386 51 282 219
E-mail: tic@jezersko.si

Odlično urejene tekaške proge.

Shema tekaških prog Jezersko.

Alternative ob slabem vremenu

Zadnikarjeva galerija.

Jezersko ima zaradi svoje lege posebno in nepredvidljivo mikroklimo, ki lahko preseneti z nenadno ploho ali nevihto kljub sončnemu dnevu, pridejo pa tudi deževni dnevi, ko so razgledi na čudovite gore zastrti z oblaki, namesto ptičjega petja pa se sliši šumenje vetra in žuborenje potokov.

Taki dnevi so odlična priložnost za raziskovanje naše kulturne dediščine v etnološkem muzeju Jenkova kasarna ali ogledovanje starih domačij, upodobljenih na platnu in lesu v Galeriji Zadnikar. Ljubitelji kulinarike se lahko odpravite na ogled sirarne na kmetiji Karničar, kjer lahko pokusite in kupite domač sir iz mleka krav cik, če pa vas ob pohajkovanju po vasi slučajno zazebe, se lahko ustavite v hostlu Stara pošta, kjer boste z domačimi likerji pregnali prehlad. Na istem naslovu se lahko udeležite delavnice izdelave domačega zeliščnega mila. Vse naštetu je mogoče po vnaprejšnjem dogovoru, pomagali vam bodo v turističnoinformacijskem centru.

V poletnih mesecih se lahko po progra-

mu Jezerske štorije udeležite katerega izmed dogodkov, ki se odvijajo v zavetju pred naravnimi elementi. Podrobnejše informacije o dogodkih takisto dobite v turističnoinformacijskem centru ali na spletu (www.jezersko.info).

Kljub nižjim temperaturam in zastrtim razgledom v deževnih dneh vas vabimo, da se z dežnim plaščem sprehodite po vasi ali skozi gozd in opijate čute s svežim vonjem dežja, pomirjujočimi zvoki vetra in žuborenjem vode, hkrati pa zaradi posebne klime, ki se ustvari ob dežju, svojim očem podarite blagodejno naravno terapijo. Presenečeni boste, kakšno doživetje vam ponudi narava, ko je prepojena z vodo!

Dostopnost

LASTNI PREVOZ

Jezersko je v ledeniški dolini skrita dolina, do katere lahko pridete z dveh strani. Če prihajate s slovenske strani, se peljete mimo Kranja in Preddvora in nadaljujete po dolini Kokre ter naprej do vasi Jezersko. Z avstrijske strani do Jezerskega lahko pridete skozi Železno Kaplo in preko mejnega prehoda Jezerski vrh. Najbolj priljubljeno sredstvo prevoza med turisti je avtomobil, med poletnimi meseci pa tudi motor ali kolo. Pot s slovenske strani vam popestri slikovita soteska Kokre, razgibana cesta in panoramski razgledi pa vas nagradijo za prihod z avstrijske strani.

JAVNI PREVOZ

Avtobusna linija Kranj-Jezersko:

avtobus pelje od glavne avtobusne postaje v Kranju do centra vasi (postajališče Jezersko Kazina) in naprej v Ravno (postajališče Jezersko Štular). Povezave so precej redke, zato pred prihodom/odhodom preverite vozni red (www.alpetour.si).

Železniške povezave:

z vlakom lahko pridete do Kranja, nadaljevati pa morate z avtobusom.

Letalo:

letališče Jožeta Pučnika Ljubljana je od Jezerskega oddaljeno le 30 km. Z letališča greste z avtobusom do Kranja in od tu do Jezerskega; lahko pa seveda najamete avto ali vzamete taksi.

Mobilnost v kraju

Po vasi se lahko gibate peš po številnih pešpoteh in neprometnih makadamskih cestah, ki so razvejane po celi vasi, ali pa si sposodite gorska ali električna kolesa pri lokalnih ponudnikih oziroma v turistični pisarni.

PARKIRIŠČA

Na Jezerskem so javna parkirišča v centru vasi, ob Planšarskem jezeru, na začetku tematske poti in višje v dolini Ravenske kočne. Spodbujamo vas, da avto pustite čim nižje v dolini in se tur lotite peš: doživetje bo bogatejše, pa tudi narava vam bo hvaležna. Izven javnih parkirišč se gibljete na zasebnih zemljiščih, kjer parkiranje ni zaželeno.

Center Jezerskega (N 46.393204 E 14.500834): v središču kraja se ureja osrednje parkirišče ob občinski stavbi, trenutno pa se uporablja zemljišče na mestu nekdanjega hotela Kazine (označeno le z informativno tablo).

Planšarsko jezero (N 46.400890 E 14.522734) in začetek tematske poti

(N 46.400957 E 14.524955): okrog jezera in na začetku tematske poti je več parkirnih površin, tu je tudi glavno izhodišče za vse ture v Ravenski koči.

Ravenska kočna (N 46.384626 E 14.536489): parkirišče je najvišja točka v dolini, ki je trenutno še odprta za promet: če res morate, lahko kot izhodišče za ture v Ravenski koči uporabite tudi to.

V Komatevri, Dolu in dolini Podstoržiča ni javnih parkirišč. V kolikor se vseeno odločite za dostop z avtom, ga lahko pustite na naslednjih mestih:

Komatevra (N 46.400865 E 14.466738): deponija na desni strani ceste, 400 m za kamnolomom lehnjaka.

Dol in Podstoržič: deponiji pred zapornicama na začetku dolin Podstoržič (N 46.379945 E 14.445570) in Zabukovec (N 46.382150 E 14.445028).

Partnerski gostinski objekti in koče

Partnerji družine Gornjskih vasi na Jezerskem z veseljem ustrezajo potrebam pohodnikov, planincev, smučarjev in ljubiteljev drugih aktivnosti v gorskem okolju. Poleg zgodnjega zajtrka, informacij in svetovanja o turah, pomoči pri najemu opreme ali posredovanju gorskih vodnikov vam lahko ponudijo tudi pristno kulinarčno izkušnjo, ki vključuje lokalne produkte.

Člani Planinske zveze Slovenije in partnerskih zvez lahko tudi izven planinskih koč koristite 10 % popusta na nočitve (ugodnost lahko uveljavljate z veljavno člansko izkaznico).

Češka koča na Spodnjih Ravneh

N 46.369855 E 14.535936

PD Jezersko

Odpiralni čas: odprta vsak dan od sredine junija do konca septembra; ob vikendih odprta od prvega maja do sredine junija. Kapaciteta: 53 ležišč (sobe 33, skupna ležišča 20) Zimska soba: 6 ležišč*

T + 386 40 28 33 00

E ceskakoca.si@gmail.com

W <http://jezersko.info/koca.html> ali

<https://www.facebook.com/CeskakocaJezersko/>

T: +386 (0)4 25 41 060

G: +386 (0)41 762 636

E: gostisceobjezeru@siol.net

W: gostisceobjezeru.si

Turistična kmetija Šenkova domačija

Zgornje Jezersko 140

4206 Zgornje Jezersko

G: +386 (0)31 777 188 ali

+386 (0)41 777 188

E polona.karnicar@siol.net

W www.senkovadomacija.si

Turistična kmetija Ancel

Zgornje Jezersko 151

4206 Zgornje Jezersko

T + 386 (0)4 254 11 46

G +386 (0)41 589 194

E info@ancel-muri.net

W www.ancel-muri.net

Hostel/kamp Stara pošta

Zgornje Jezersko 124

4206 Zg. Jezersko

G +386 (0)70 542 123

E info@kamp-jezersko.si

W www.kamp-jezersko.si

Turistična agencija Raj Jezersko d.o.o.

Zgornje Jezersko 28a

4206 Zgornje Jezersko

G +386 (0)31 203 930

E info@feelgreen.si

W feelgreen.si

Kranjska koča na Ledinah

N 46.370520 E 14.549344

PD Kranj

Odpiralni čas: vsak dan od sredine junija do konca septembra

Kapaciteta: 45 ležišč (sobe) Zimska soba: 3 ležišča*

T +386 (0)31 309 600;

E pdkranj@pzs.si

W <http://pdkranj.si/postojanke/kranjska-koca-na-ledinah/> ali

<https://www.facebook.com/kranjskakocaledine/>

* Vsakršna uporaba ognja v zimskih sobah je nezaželena: les prehitro gori in nesreča nikoli ne počiva.

Gostišče ob Planšarskem jezeru

Zgornje Jezersko 125a

4206 Zgornje Jezersko

Pomembni naslovi

Občina Jezersko

SI-4206 Zgornje Jezersko 65
T +386 (0)4 254 51 10
E obcina@jezersko.si
W www.jezersko.si

Lekarniška podružnica

SI-4206 Zgornje Jezersko 57
T +386 (0)4 25 19 758
E lekarna.jezersko@gorenjske-lekarne.si

Turistično informacijski center

SI-4206 Zgornje Jezersko 57
M +386 (0)51 219 282
E tic@jezersko.si
W www.jezersko.info

Bencinski servis in bankomat

SI-4206 Zgornje Jezersko 65a
T +386 (0)4 25 45 010

Planinsko društvo Jezersko

Predsednica: Anja Karničar
SI-4206 Zgornje Jezersko 65
M +386 (0)40 283 300
E pd@jezersko.si

Gorska reševalna služba Jezersko

Predsednik: Drejc Karničar
SI-4206 Zgornje Jezersko 140
M +386 (0)41 777 188
E drejc.karnicar@siol.net
W www.grzs.si

Trgovina Jezerjan

SI-4206 Zgornje Jezersko 56a
T +386 (0)4 25 45 150
E slavica.kavas@siol.net

Pogodbena pošta Zgornje Jezersko – v trgovini Jezerjan

SI-4206 Zgornje Jezersko 56a
T +386 (0)4 59 51 060

Splošna ambulanta Jezersko

SI-4206 Zgornje Jezersko 82
T +386 (0)4 25 45 028

Zemljevidi in vodiči

ZEMLJEVIDI:

Kamniško-Savinjske Alpe, izbrane pohodniške poti 1:50000, Logarska dolina d.o.o.

Kamniško - Savinjske Alpe, 1:25000, Sidarta

Karavanke - osrednji del, 1:50000, PZS

Grintovci, 1:25000, PZS

Turistična karta Jezersko, 1:25000, TD Jezersko in Geodetski inštitut Slovenije,

VODIČI:

Jezerska planinska pot. Vodnik in dnevnik. Planinsko društvo Jezersko, 2018.

Jezersko. Plezalni vodnik. Drejc Karničar, Davo Karničar in Tone Golnar. PZS, 1999.

Slovenske stene. Tine Mihelič in Rudi Zaman. Didakta, 2012.

Zimski vzponi. Vodnik po zaledenelih slapovih, snežnih in kombiniranih smereh. Slovenija & Zahodne Julijske Alpe. Gregor Kresal. Sidarta, 2007.

Impresum, fotografije in literatura

Izdajatelj: Občina Jezersko, 4206 Zgornje jezersko 65, Slovenija

Priprava tekstov: Rok Damjanič, Anja Karničar, Drejc Karničar, Karmen Karničar, Marko Meško, Lucija Muri, Primož Šenk

Uredila: Anja Karničar

Prelom in oblikovanje: Primož Šenk

Lektura: Mojca Volkar

Fotografije:

Arhiv Občine Jezersko: S 13

Matjaž Sušnik: S 24

Drejc Karničar: S 19, 25, 28, 30, 49

Primož Šenk: vse ostale fotografije

Zemljevidi:

PZS: S 20, 26, 37

Tisk: Nimbus Kranj d.o.o.

Papir: bio mat

Naklada: 1000 izvodov

Izdaja: 1. izdaja

Leto: maj 2018

Literatura

Karničar, Andrej. (1998). Jezerska kronika. Kranj: Gorenjski muzej

Varna pot v gore

1. Vsako turo moramo izbrati glede na telesno pripravljenost in gorniško izkušnost vseh udeležencev. Pri tem smo še posebej pozorni na otroke in starejše udeležence. Planinarjenje pogosto zahteva trden in varen korak ter odsotnost vrtoglavice.

2. Vsak pohod naj bo podrobno načrtovan na podlagi opisov in zemljevidov planinskih poti. Pri načrtovanju vam bodo v največjo pomoč predstavniki lokalnih planinskih društev, gorski reševalci in oskrbniki planinskih koč.

3. Za vse aktivnosti v gorah je potrebno uporabljati ustrezno opremo in oblačila. Za planinske pohode potrebujete predvsem močne, visoke čevlje s kvalitetnim podplatom. Vreme se lahko v gorah hitro spremeni, zato je zelo pomembna zaščita pred dežjem in mrazom. Za hojo po zelo zahtevnih zavarovanih poteh, feratah in vse plezalne ture je nujna varovalna oprema in čelada. V zimskem času pa ne pozabite na plazovni trojček: žolna, lopata in sonda.

4. Pred odhodom na turo sporočite družinskemu članom, prijateljem, oskrbniku planinske koče ali osebju nastanitve kakšen je vaš cilj, kje boste hodili in kdaj se nameravate vrniti.

5. Hitrost hoje naj bo prilagojena najšibkejšim članom skupine. Predvsem na začetku ture hodite počasneje.

6. Nikdar ne zapuščajte označenih poti. Posebna previdnost je potrebna pri hoji po trdih meliščih in mokrih travnatih pobočjih. Še posebej nevarno je prečkanje strmih snežišč.

7. Pazite, da pri hoji ne prožite kamnov, saj lahko s tem poškodujete druge planince. Mesta, kjer obstaja nevarnost padajočega kamenja, je treba prečkati posamično, hitro in brez ustavljanja.

8. Kadar se v gore odpravite s psom bodite še posebej pozorni na druge obiskovalce in živali, ki se pasejo na visokogorskih pašnikih. Na ozkih poteh in v bližini živine naj bodo psi na vrvi.

9. Če se vreme nenadoma spremeni, če pot postane pretežka ali je v slabem stanju (poškodovana), se je najbolje odločiti za povratek. To ni sramotno, temveč je znak razumnosti.

10. Če se zgodi nezgoda, ohranite mirno kri. V nekaterih primerih si lahko pomagata sami. Če to ne gre, pokličite pomoč prek mobilnega telefona na številko 112. Po najboljših močeh poskrbite za poškodovanca (nudenje prve pomoči) in ostanite v stiku z gorskimi reševalci.

11. Gore so tukaj za vse. Ohranjanje narave in skrb za čistočo sta dolžnosti vsakega planinca. Varujte živalski in rastlinski svet ter smeti odnesite s seboj v dolino.

KLIC V SILI: 112

Jezersko

Ginzling im Zillertal
 Großes Walsertal
 Grünau im Almtal
 Hüttschlag im Großarlal
 Johnsbach im Gesäuse
 Kreuth (D)
 Lesachtal
 Lungiarü (I)
 Lunz am See
 Mallnitz
 Malta
 Matsch (I)
 Mauthen

Reichenau an der Rax
 Ramsau bei Berchtesgaden (D)
 Region Sellraintal
 Sachrang - Schleching (D)
 Steinbach am Attersee
 Steirische Krakau
 St. Jodok, Schmirn- und Valsertal
 Tiroler Gailtal
 Val die Zoldo (I)
 Vent im Ötztal
 Villgratental
 Weißbach bei Lofer
 Zell-Sele

Ob letu 2018

BERGSTEIGER
DÖRFER
 GORNIŠKE VASI